

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Όνοματεπώνυμα Φοιτητών:
Μαρίνα Τζαγκαράκη ΑΜ8816
Φανή Τζαγκαράκη ΑΜ10343

Νέα ΔΙΕΘΝΗ ΠΡΟΤΥΠΑ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚ/ΚΗΣ
ΑΝΑΦΟΡΑΣ (ΔΠΧΑ 9, 15, 16, 17)
Όλες οι τελευταίες μεταβολές και εξελίξεις.
Οι επιδράσεις των στις χρηματ/κές καταστάσεις των
κλάδων τροφίμων, ποτών, καταναλωτικών
προϊόντων, καθώς επίσης και στους χρηματ/κούς
κλάδους Μισθώσεων & Ασφαλίσεων

Επιβλέπουσα καθηγήτρια: Θάλεια Ταμπουρατζή

Ηράκλειο Σεπτέμβριος 2018

Περίληψη

Η οικονομική κρίση στάθηκε ως η κύρια αφορμή για την αναθεώρηση και βελτίωση πολλών προτύπων, τα οποία θεωρήθηκαν από πολλούς πως συνέβαλαν στην μεγέθυνση της.

Αμέσως ξεκίνησαν οι συζητήσεις για αυτές τις αλλαγές από τις οποίες προέκυψαν εκτός των άλλων και τα νέα τέσσερα πρότυπα τα οποία παρουσιάζονται στην παρούσα πτυχιακή εργασία. Αυτά τα πρότυπα είναι τα ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα», ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες», ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις», ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια».

Με την παρούσα πτυχιακή εργασία παρουσιάζουμε τα νέα αυτά πρότυπα, τις σημαντικότερες αλλαγές που επιφέρουν καθώς και τις επιπτώσεις που αναμένεται να προκληθούν από την εφαρμογή τους. Επίσης θα δοθούν παραδείγματα για την καλύτερη κατανόηση τους καθώς και θα παρουσιαστούν τα συμπεράσματα στα οποία κατέληξε η έρευνα μας.

Abstract

The economic crisis was the main reason for reforming and improving many standards which have been blamed by many for the crisis aggravation.

Discussions about these changes started right away and four new standards emerged which are presented in this thesis. These are the IFRS 9 Financial Instruments “, IFRS 15 “Revenue from Contracts with Customers”, IFRS16 “ Leases” , IFRS 17 “ Insurance Contracts”.

With this thesis we present these new standards, the most significant changes incurred by them, as well as the consequences which are expected to appear by their implementation. In addition, examples will be provided for their better understanding and conclusions drawn by our research will be presented.

Πίνακας περιεχομένων

Κεφάλαιο 1.....	7
1.1 Εισαγωγή.....	7
Κεφάλαιο 2.....	8
2.1 Βιβλιογραφική Επισκόπηση.....	8
Κεφάλαιο 3.....	10
3.1 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα – IFRS	10
Ιστορική Αναδρομή.....	10
Κύρια όργανα του Ιδρύματος των IFRS.....	11
Σκοπός των IFRS	11
3.2 Περιγραφή & ανάλυση του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα».....	11
3.2.1 Εισαγωγή.....	11
3.2.2 Σκοπός.....	12
3.2.3 Πεδίο Εφαρμογής	12
3.2.4 Πληροφορίες σχετικά με το ΔΠΧΑ 9	15
3.2.5 Διαφορές και μεταβολές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρότυπο.....	17
3.2.6 Επιπτώσεις στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών	20
3.3 Περιγραφή του ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες».....	23
3.3.1 Εισαγωγή.....	23
3.3.2 Σκοπός.....	23
3.3.3 Πεδίο εφαρμογής.....	24
3.3.4 Πληροφορίες σχετικά με το ΔΠΧΑ 15	25
3.3.5 Διαφορές και μεταβολές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρότυπο.....	25
3.3.6 Η επίδραση στις εταιρίες Ποτών και Καταναλωτικών Προϊόντων	29
3.4 Περιγραφή & ανάλυση του ΔΠΧΑ 16.....	31
3.4.1 Εισαγωγή.....	31
3.4.2 Σκοπός.....	32
3.4.3 Πεδίο εφαρμογής.....	32
3.4.4 Πληροφορίες σχετικά με το ΔΠΧΑ 16	33
3.4.6 Διαφορές και μεταβολές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρότυπο.....	33
3.4.7 Επιπτώσεις στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Μισθώσεων.....	35
3.5 Περιγραφή & ανάλυση του ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια»	37
3.5.1 Γνωριμία με νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 17	37
3.5.2 Διαφορές και μεταβολές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρότυπο.....	38

3.5.3 Επιπτώσεις στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων	40
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ 4	42
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΠΧΑ 9	42
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΠΧΑ 15	44
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΠΧΑ 16	46
ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΠΧΑ 17	49
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	51
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	55

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 1: Τα 3 στάδια λογιστικής απεικόνισης των χρηματοοικονομικών μέσων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9.....	19
Πίνακας 2: Τα 5 στάδια αναγνώρισης εσόδων από συμβάσεις με πελάτες σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15.....	26
Πίνακας 3: : Επιπτώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης του ΔΠΧΑ 16 στα αποτελέσματα χρήσης μιας επιχείρησης.....	36
Πίνακας 4: Λογιστικοί μέθοδοι αποτίμησης ασφαλιστικών συμβολαίων με βάση τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 17.....	40

Κεφάλαιο 1

1.1 Εισαγωγή

Η λογιστική είναι η επιστήμη που αναλύει τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας επιχείρησης και βοηθάει στην πληροφόρηση τόσο της ίδιας της επιχείρησης όσο και των χρηστών εκτός αυτής. Η λογιστική όμως είναι μια κοινωνική επιστήμη και όπως όλες οι κοινωνικές επιστήμες, διαφέρει από χώρα σε χώρα. Αυτό δημιουργεί μεγάλο πρόβλημα τόσο στην ανάγνωση των οικονομικών καταστάσεων επιχειρήσεων από χώρα σε χώρα όσο και στην σύγκριση αυτών.

Το πρόβλημα αυτό προσπαθεί να λυθεί με την δημιουργία των διεθνών λογιστικών προτύπων όπου αποσκοπούν να ορίσουν μια κοινή λογιστική “γλώσσα” (τυποποίηση). Με τον όρο λογιστική τυποποίηση εννοούμε ένα σύνολο κανόνων και αρχών για την αποτίμηση και την παρουσίαση των οικονομικών καταστάσεων που έχουν ως σκοπό την συγκρισιμότητα, την αξιοπιστία και την ομοιομορφία τους.

Η χώρα μας ακολουθώντας της οδηγίες της Ε.Ε από την 1/1/2005 κάνει συνεχείς προσπάθειες ώστε να εναρμονίσει τα Ελληνικά Λογιστικά Πρότυπα σύμφωνα με τα Διεθνή, έτσι για τις εισηγμένες εταιρίες στο Χ.Α.Α η τήρηση σύμφωνα με τα ΔΛΠ είναι υποχρεωτική ενώ για τις υπόλοιπες εταιρίες προαιρετική. Βέβαια να αναφέρουμε πως πολλές επιχειρήσεις που δεν είναι εισηγμένες στο Χ.Α.Α προσφεύγουν στα Διεθνή Πρότυπα κατά περίπτωση που ορίζουν τα Ελληνικά Πρότυπα.

Με την παρούσα εργασία θέλουμε να γνωστοποιήσουμε τα Νέα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς ΔΠΧΑ9, ΔΠΧΑ 15, ΔΠΧΑ16, ΔΠΧΑ 17, να επισημάνουμε τυχόν διαφορές με τυχόν προηγούμενα πρότυπα, να αναλύσουμε τις επιπτώσεις που θα έχουν αυτές οι διαφορές και να δώσουμε παραδείγματα εφαρμογής του κάθε πρότυπου.

Με το τρίτο κεφάλαιο ξεκινά η παρουσίαση των νέων προτύπων με την αναφορά των βασικότερων σημείων τους. Αναλύονται τα πιο αξιοσημείωτα χαρακτηριστικά τους, υποδεικνύονται τα σημεία στα οποία τα νέα πρότυπα διαχωρίζονται από τα προϋπάρχοντα και παρατίθενται οι επιπτώσεις που θα φέρει η εφαρμογή τους στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των κλάδων τροφίμων, ποτών, καταναλωτικών προϊόντων, καθώς επίσης και στους χρηματοοικονομικούς κλάδους μισθώσεων & ασφαλίσεων.

Με το τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζονται πρακτικά παραδείγματα εφαρμογών των Νέων Προτύπων Χρηματοοικονομικής Αναφοράς ΔΠΧΑ9, ΔΠΧΑ 15, ΔΠΧΑ16, ΔΠΧΑ 17 και σκοπό έχουν να διασαφηνίσουν περαιτέρω τα νέα πρότυπα.

Κλείνοντας παρουσιάζονται κάποια σημαντικά συμπεράσματα στα οποία καταλήξαμε λόγω της παρούσας πτυχιακής εργασίας.

Κεφάλαιο 2

2.1 Βιβλιογραφική Επισκόπηση

Η βιβλιογραφία που σχετίζεται με τα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (ΔΠΧΑ), τόσο σε διεθνές όσο και σε τοπικό επίπεδο, είναι εμπλουτισμένη με ακαδημαϊκά συγγράμματα και έρευνες που πραγματεύονται τόσο τις συνέπειες της υιοθέτησης των ΔΠΧΑ και των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΔΛΠ), όσο των στόχων που εκείνα θέτουν αλλά και τις επιδράσεις που φέρουν στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των οντοτήτων που τα υιοθετούν.

Σ αυτό το κεφάλαιο θα προσπαθήσουμε να κάνουμε μια μικρή αλλά ουσιώδη επισκόπηση αυτής της βιβλιογραφίας η οποία αποτελεί βάση και για την ανάλυση που θα ακολουθήσει στα επόμενα κεφάλαια.

Η ανάγκη να υπάρξει ένα κοινό σύνολο λογιστικών προτύπων, αυξανόταν όλο και περισσότερο μετά την παγκοσμιοποίηση των αγορών (Jeanjean και Stolowy, 2008) ενώ η κρίση που ξεκινούσε έδινε σε αυτήν την ανάγκη ακόμα πιο επιτακτική μορφή.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) αποφάσισαν από κοινού να υποχρεώσουν όλες τις εισηγμένες στο χρηματιστήριο οντότητες που έχουν έδρα χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, να καταρτίζουν τις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ και ΔΛΠ, ως απάντηση σ' αυτήν την ανάγκη που δημιουργούνταν. Παράλληλα έδωσαν την δυνατότητα στις μη εισηγμένες οντότητες να επιλέξουν τα πρότυπα τα οποία θα εφαρμόζουν ενώ το 2009 δημοσιεύτηκε ένα ΔΠΧΑ που αφορούσε μικρομεσαίες οντότητες μη εισηγμένες στο χρηματιστήριο. (IASB, 2009a; IASB, 2009b).

Σύμφωνα με τους Paleru et al. 2013, οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις μιας οντότητας αποτελούν τη βάση για τις επενδυτικές αποφάσεις των επενδυτών σήμερα. Σε αυτήν την άποψη έρχεται να προστεθεί η έρευνα των Armstrong et al. (2010) όπου πραγματεύεται την αντίδραση που επιφέρει η εφαρμογή των ΔΠΧΑ στην ευρωπαϊκή αγορά. Σύμφωνα με αυτήν την έρευνα, οι περισσότεροι επενδυτές ανταποκρίνονται θερμά στις οντότητες που υιοθετούν και συμμορφώνονται στους ορισμούς των ΔΠΧΑ. Η ποιότητα και η χρησιμότητα των πληροφοριών αυξήθηκε σημαντικά όπως επίσης και τα υψηλά οφέλη λόγω της χρήσης των ΔΠΧΑ, ενώ επαγγελματίες, επενδυτές και αναλυτές συμφωνούν πως με την εφαρμογή των ΔΠΧΑ αυξήθηκε επιπλέον η αρμονία στις πληροφορίες που έλειπε προηγουμένως.

Για τους Daske et al. 2008, αυτό το κοινό σύνολο λογιστικών κανόνων, ευνοεί ιδιαίτερα την διαφάνεια και την συγκρισιμότητα των πληροφοριών που απορρέουν από τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των οντοτήτων. Σε αυτό προστίθεται και η γνώμη των Ahmed et al. 2013, οι οποίοι θεωρούν πως ένα σύνολο κοινών λογιστικών κανόνων θα έχει υψηλές δυνατότητες, όταν με την εφαρμογή του απαγορεύεται η διόγκωση ή υπερεκτίμηση των κερδών και συνεπώς αυξάνεται η ποιότητα των κερδών, αλλά και όταν μειώνεται η διακριτική ευχέρεια στις λογιστικές τεχνικές.

Οι Langmead και Soroosh 2009, επισήμαναν την έλλειψη της συγκεκριμένης εφαρμογής των προτύπων, με αποτέλεσμα την ευχέρεια που δίνεται στους υπευθύνους των Διοικήσεων. Με τους Leuz et al. 2003, να επισημαίνουν πως αυτή η ευχέρεια είναι τυχόν να οδηγήσει σε καιροσκοπική συμπεριφορά.

Σπουδαίο είναι το γεγονός, σύμφωνα με τους Kim και Shi 2012, πως τα ΔΠΧΑ χρησιμοποιούν τη δεδουλευμένη ως λογιστική βάση με αποτέλεσμα την αντιπροσωπευτικότερη παρουσίαση και εικόνα των χρηματοοικονομικών καταστάσεων των οντοτήτων. Αυτή η γνώμη συμπληρώνεται από τους Barth et al. 2008, οι οποίοι αναφέρουν πως οι γνωστοποιήσεις που καλούνται, υποχρεωτικά, να δημοσιεύσουν οι οντότητες, απαιτούν λογιστικούς χειρισμούς οι οποίοι καθρεπτίζουν και την πραγματική εικόνα των επιχειρηματικών οντοτήτων.

Κεφάλαιο 3

3.1 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα – IFRS

Ιστορική Αναδρομή

Μετά την χρηματιστηριακή κρίση του 1929 στις ΗΠΑ, θεωρήθηκε πως θα ήταν συνετό να δημιουργηθούν κανόνες λογιστικής και λογιστικών προτύπων, ώστε να αποφευχθούν παρόμοιες καταστάσεις στο μέλλον. Οι πρώτες προσπάθειες είχαν ως σκοπό να εξασφαλίσουν την αποτελεσματική λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος με την θέσπιση ενός οργάνου. Το όργανο αυτό θα ήταν υπεύθυνο στο να θέτει κανόνες για την αξιοπιστία και τη συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων ώστε να επιτυγχάνεται η ομαλή λειτουργία της αγοράς.

Πρώτη η SEC (Securities and Exchange Commission), η νεοσύστατη τότε Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς, επιχειρεί το 1934 την δημιουργία λογιστικών κανόνων τυποποίησης. Γρήγορα όμως αντιλαμβάνεται πως η προσπάθεια της έχει μεγάλο κόστος και αποφασίζει να παραδώσει το έργο στον ιδιωτικό τομέα. Ο ιδιωτικός τομέας, ανεπηρέαστος από κυβερνητικές παρεμβάσεις, θα είχε την ελευθερία αποφάσεων και επιλογών που απαιτούσε το έργο και παραπάνω ευκολία στην εύρεση κεφαλαίων για την έρευνα του.

Το 1972 έχουμε την δημιουργία του FASB (Financial Accounting Standard Board), όπου κατήργησε όλα τα προηγούμενα σχήματα που είχαν δημιουργηθεί και παραμένει έως σήμερα το σημαντικότερο όργανο λογιστικής τυποποίησης στις ΗΠΑ.

Ενώ συνέβαιναν όλα αυτά στις ΗΠΑ από το 1934, στις υπόλοιπες χώρες ίσχυαν τοπικά πρότυπα που εξυπηρετούσαν τις ανάγκες κάθε χώρας. Όμως, τα πρότυπα αυτά δεν εξυπηρετούν τις τοπικές επιχειρήσεις όπου ακολουθώντας τις εξελίξεις και τις ανάγκες της οικονομίας έχουν επεκταθεί και εκτός συνόρων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία της IASC (International Accounting Standards Committee) που συστάθηκε το 1973 από αντιπροσώπους επαγγελματικών οργανώσεων διαφόρων χωρών, με σκοπό τη δημιουργία προτύπων παγκοσμίου κλίμακας. Έως το 2001 είχαν δημιουργηθεί από την IASC 41 Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα (IAS - International Accounting Standards), από τα οποία κάποια καταργήθηκαν ενώ άλλα αντικαταστάθηκαν από νέα.

Μετά το 2001 έχουμε την μετονομασία του IASC σε IASB (International Accounting Standards Board) και πλέον τα νέα πρότυπα ονομάζονται Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς (IFRS – International Financial Reporting Standards). Έχει την έδρα του στην Μεγάλη Βρετανία και είναι ένα υπερεθνικό όργανο που δεν ανήκει στη δικαιοδοσία κάποιου κράτους.

Κύρια όργανα του Ιδρύματος των IFRS

1. Συμβούλιο IASB

Το Συμβούλιο αποτελείται από 16 μέλη από όλο τον κόσμο. Οι αποκλειστικές του αρμοδιότητες είναι να δημιουργεί, να επεξεργάζεται και να εκδίδει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα.

2. Επιτροπή Διερμηνέων Interpretation Committee

Η Επιτροπή Διερμηνέων αποτελείται από 14 μέλη και κύρια αρμοδιότητα της είναι να ερμηνεύει τα πρότυπα, να δίνει οδηγίες, λύσεις και παραδείγματα ώστε να επιτυγχάνεται η σωστή εφαρμογή τους.

3. Συμβουλευτικό όργανο Advisory Council

Το Συμβουλευτικό όργανο αποτελείται από 40 μέλη. Ο ρόλος του είναι συμβουλευτικός και ενημερωτικός για τις διάφορες επιπτώσεις που μπορεί να έχει η εφαρμογή κάποιου πρότυπο για τους χρήστες του.

Σκοπός των IFRS

Σκοπός των ΔΛΠ/ΔΠΧΑ είναι η διαμόρφωση και η δημοσιοποίηση κοινών λογιστικών προτύπων ώστε να επιτυγχάνεται διεθνώς η ομοιόμορφη κατάρτιση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων και η συγκρισιμότητα τους.

3.2 Περιγραφή & ανάλυση του ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα»

3.2.1 Εισαγωγή

Το 2008 ξεκινάει η συζήτηση από το Συμβούλιο των Αμερικανικών Λογιστικών προτύπων (FASB) από την οποία, προτείνεται η απλούστευση των κανόνων που όριζε το ΔΛΠ 39 και οι οποίοι δυσκόλευαν την εφαρμογή και την κατανόηση του. Το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (ΣΔΛΠ) και το Συμβούλιο Χρηματοοικονομικών Λογιστικών Προτύπων πήραν την απόφαση να αναθεωρήσουν τα λογιστικά πρότυπα λόγω του ότι υπήρξαν ελλείψεις σε αυτά, οι οποίες δεν βοήθησαν έγκαιρα ώστε να προβλεφτεί η οικονομική κρίση που άνοιξε, ή ακόμα συνέβαλλαν και στην μεγέθυνση της. Τον Ιούλιο του 2014 δημοσιεύεται το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα» από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, ώστε να αντικαταστήσει το ΔΛΠ 39 με σημαντικότερη την αλλαγή την μεταβολή στους κανόνες απομείωσης. Το νέο πρότυπο έχει ισχύ από την 1η Ιανουαρίου του 2018.

3.2.2 Σκοπός

Το παρόν πρότυπο έχει ως σκοπό να θεσπίσει αρχές για την αναφορά χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων, ώστε να παρέχει χρήσιμες και σχετικές πληροφορίες στους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων. Οι πληροφορίες αυτές αφορούν την εκτίμηση των ποσών, του χρόνου και της αβεβαιότητας των μελλοντικών ταμειακών ροών μιας οικονομικής οντότητας.

3.2.3 Πεδίο Εφαρμογής

Το ΔΠΧΑ 9 έχει ένα ευρύ πεδίο εφαρμογής καθώς εφαρμόζεται σε της της οικονομικές οντότητες και για όλα τα χρηματοοικονομικά μέσα. Παρόλα αυτά, εξαίρεση αποτελούν οι παρακάτω περιπτώσεις:

1. Οι συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες που αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΠΧΑ 10, ΔΛΠ 27 ή το ΔΛΠ28. Παρόλα αυτά τα πρότυπα ΔΠΧΑ 10, ΔΛΠ 27 και ΔΛΠ28 επιτρέπουν ή ακόμα και απαιτούν από μία οικονομική οντότητα να αντιμετωπίσει τα παραπάνω σύμφωνα με το παρόν πρότυπο. Της, στην περίπτωση όπου παράγωγα που αφορούν συμμετοχές σε θυγατρικές, συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες, ανταποκρίνονται στον ορισμό του συμμετοχικού τίτλου της οικονομικής οντότητας στο ΔΛΠ 32, δεν εφαρμόζεται το παρόν πρότυπο.¹
2. Δικαιώματα και δεσμεύσεις από μισθώματα που αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΛΠ 17, ωστόσο:
  - i. Απαιτήσεις από μισθώματα που αναγνωρίζονται από εκμισθωτή και αφορούν την παύση αναγνώρισης και την απομείωση, αντιμετωπίζονται σύμφωνα με το παρόν πρότυπο.¹
  - ii. Υποχρεώσεις από χρηματοδοτικές μισθώσεις που αναγνωρίζονται από μισθωτή και αφορούν την παύση αναγνώρισης, αντιμετωπίζονται σύμφωνα με το παρόν πρότυπο.¹
  - iii. Παράγωγα που ενσωματώνονται σε μισθώσεις και αφορούν τα ενσωματωμένα παράγωγα, αντιμετωπίζονται σύμφωνα με το παρόν πρότυπο.
3. Δικαιώματα και δεσμεύσεις εργοδοτών και αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΠΛ 19 «Παροχές σε εργαζομένους»¹
4. Χρηματοοικονομικά μέσα που εκδίδονται από την οικονομική οντότητα και είναι σύμφωνα με τον ορισμό του συμμετοχικού τίτλου που ορίζει το ΔΛΠ 32 (συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων προαίρεσης και αγοράς μετοχής) ή που κατατάσσονται ως συμμετοχικοί τίτλοι. Στην περίπτωση που τέτοιοι

συμμετοχικοί τίτλοι ανταποκρίνονται στην εξαίρεση του 1, μπορεί να εφαρμοστεί το παρόν πρότυπο.¹

5. Δικαιώματα και υποχρεώσεις που απορρέουν από (i) ασφαλιστήριο συμβόλαιο της ορίζεται στο ΔΠΧΑ 4 Ασφαλιστήρια Συμβόλαια, ή (ii) μια σύμβαση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Δ.Π.Χ.Α. 4 διότι περιλαμβάνει ένα χαρακτηριστικό διακριτικής συμμετοχής. Ωστόσο, ισχύει το παρόν Πρότυπο σε ένα παράγωγο που ενσωματώνεται σε σύμβαση που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΠ 4.¹
6. Προθεσμιακά συμβόλαια μελλοντικής αγοράς ή πώλησης και αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΠΧΑ 3 «Συνενώσεις επιχειρήσεων». Η διάρκεια που θα έχουν τα προθεσμιακά συμβόλαια, δεν θα πρέπει να ξεπερνούν ένα εύλογο χρονικό διάστημα το οποίο χρειάζεται για την λήψη τυχόν απαιτούμενων εγκρίσεων και ολοκλήρωση της συναλλαγής.¹
7. Δανειακές δεσμεύσεις εκτός από εκείνες που θα αναφερθούν παρακάτω. Ο εκδότης δανειακών δεσμεύσεων, ακολουθεί της απαιτήσεις απομείωσης που ορίζονται στο παρόν πρότυπο σε δανειακές δεσμεύσεις που δεν εμπίπτουν διαφορετικά στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος προτύπου. Της οι δανειακές δεσμεύσεις υπόκεινται της απαιτήσεις του παρόντος προτύπου που αφορούν την παύση αναγνώρισης.¹
8. Χρηματοοικονομικά μέσα, συμβάσεις και δεσμεύσεις που αφορούν συμφωνίες για παροχές και αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΠΧΑ 2 «Παροχές που εξαρτώνται από την αξία των μετοχών»¹
9. Δικαιώματα σε πληρωμές για την αποζημίωση της οικονομικής οντότητας για δαπάνες που τυχόν θα υποχρεωθεί να ακολουθήσει ώστε να διακανονίσει μια υποχρέωση την οποία αναγνωρίζει ως πρόβλεψη σύμφωνα με το ΔΛΠ 37 ή δαπάνες όπου σε προγενέστερη περίοδο είχε αναγνωρίσει ως πρόβλεψη σύμφωνα με το ΔΛΠ 37.¹
10. Δικαιώματα και δεσμεύσεις και αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΠΧΑ 15, εκτός από εκείνα που το ΔΠΧΑ 15 ορίζει να αντιμετωπίζονται σύμφωνα με το παρόν πρότυπο.¹

Οι απαιτήσεις απομείωσης που ορίζονται στο παρόν πρότυπο εφαρμόζονται στα δικαιώματα τα οποία το ΔΠΧΑ 15 ορίζει ότι αντιμετωπίζονται λογιστικά σύμφωνα με το παρόν πρότυπο για της σκοπούς της αναγνώρισης κερδών ή ζημιών απομείωσης.¹

Οι δανειακές δεσμεύσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του ΔΠΧΑ 9 είναι οι εξής:

- I. Δανειακές δεσμεύσεις οι οποίες ορίζονται ως χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων. Για της οικονομικές οντότητες όπου είχαν σαν πρακτική την πώληση των περιουσιακών στοιχείων που προκύπτουν από της δανειακές δεσμεύσεις της λίγο μετά την δημιουργία της,

---

¹ Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, 2014

θα εφαρμόζεται πλέον το παρόν πρότυπο σε της της δανειακές δεσμεύσεις της της κατηγορίας.¹

- II. Δανειακές δεσμεύσεις που διακανονίζονται συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με παράδοση ή έκδοση άλλου χρηματοοικονομικού μέσου. Αυτές οι δανειακές δεσμεύσεις αποτελούν παράγωγα.¹
- III. Δεσμεύσεις παροχής δανείου όπου τα επιτόκια είναι χαμηλότερα από αυτά της αγοράς.¹

Το ΔΠΧΑ 9 εφαρμόζεται της συμβάσεις αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικών στοιχείων τα οποία διακανονίζονται συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σαν να ήταν οι συμβάσεις χρηματοοικονομικά μέσα. Εξαιρέση αποτελούν οι συμβάσεις που δημιουργήθηκαν και συνεχίζουν να κατέχονται για την παραλαβή ή την παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με της απαιτήσεις που αναμένει η οικονομική οντότητα για την αγορά, πώληση ή χρήση. Για της συμβάσεις οι οποίες επιμετρώνται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, εφαρμόζεται το παρόν πρότυπο.¹

Μια σύμβαση αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικού στοιχείου που μπορεί να διακανονιστεί συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σαν να ήταν η σύμβαση χρηματοοικονομικό μέσο, μπορεί να προσδιοριστεί αμετάκλητα ότι επιμετρείται στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων, ακόμη κι αν έχει συναφθεί για την παραλαβή ή την παράδοση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με της αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση. Ο εν λόγω προσδιορισμός είναι δυνατός μόνο κατά την έναρξη της σύμβασης και μόνον εφόσον απαλείφει ή μειώνει αισθητά μια ανακολουθία στην αναγνώριση, που διαφορετικά θα απέρρευε από μη αναγνώριση της εν λόγω σύμβασης διότι εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου.¹

Μια σύμβαση αγοράς ή πώλησης μη χρηματοοικονομικού στοιχείου μπορεί να διακανονιστεί συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων με διάφορους τρόπους της:

- I. Όταν οι όροι της σύμβασης το επιτρέπουν σε οποιοδήποτε μέρος.¹
- II. Στην περίπτωση όπου η δυνατότητα συμψηφιστικού διακανονισμού τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων δεν αναφέρεται της όρους σύμβασης της η οικονομική οντότητα μπορεί να διακανονίζει παρόμοιες συμβάσεις.¹
- III. Για συναφή συμβάσεις όπου οι οικονομική οντότητα συνηθίζει να παραλαμβάνει και να πωλεί σε μικρό διάστημα από την παράδοση, το υποκείμενο με σκοπό το κέρδος λόγω διακυμάνσεων στην τιμή ή το περιθώριο κέρδους του διαπραγματευτή.¹
- IV. Όταν το αντικείμενο της σύμβασης είναι μη χρηματοοικονομικό στοιχείο και είναι άμεσα μετατρέψιμο σε μετρητά.¹

Μια σύμβαση στην οποία εφαρμόζεται το β) ή το γ) δεν συνάπτεται για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση και, συνεπώς, εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Της συμβάσεις της οποίες εφαρμόζεται η παράγραφος 2.4 αξιολογούνται ώστε να προσδιοριστεί αν συνήφθησαν και συνεχίζουν να κατέχονται για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με της αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση και, συνεπώς, αν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου.¹

Ένα πωληθέν δικαίωμα προαίρεσης για την αγορά ή πώληση μη χρηματοοικονομικού στοιχείου που μπορεί να διακανονιστεί συμψηφιστικά τοις μετρητοίς ή με άλλο χρηματοοικονομικό μέσο, ή με την ανταλλαγή χρηματοοικονομικών μέσων, σύμφωνα με την παράγραφο 2.6 στοιχείο α) ή δ) εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου. Σύμβαση του είδους αυτού δεν μπορεί να συναφθεί για τον σκοπό της παραλαβής ή της παράδοσης του μη χρηματοοικονομικού στοιχείου σύμφωνα με της αναμενόμενες απαιτήσεις της οικονομικής οντότητας για την αγορά, πώληση ή χρήση.¹

3.2.4 Πληροφορίες σχετικά με το ΔΠΧΑ 9

A) Η αρχική αναγνώριση

Η αναγνώριση ενός χρηματοοικονομικού περιουσιακού στοιχείου ή μιας χρηματοοικονομικής υποχρέωσης στην κατάσταση οικονομικής θέσης μιας οντότητας πραγματοποιείται μόνο όταν η οντότητα ορίζεται συμβαλλόμενος του χρηματοοικονομικού μέσου, αυτό σημαίνει πως έχει νομικό δικαίωμα ή υποχρέωση να εισπράξει ή να καταβάλλει μετρητά.

Όταν ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο ή μια χρηματοοικονομική υποχρέωση αναγνωρίζονται για πρώτη φορά από την οικονομική οντότητα επιμετράτε στην εύλογη αξία, προσθέτοντας ή αφαιρώντας τα έξοδα της συναλλαγής.

B) Κατάταξη και επιμέτρηση χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Το πρότυπο θέτει τρεις κατηγορίες κατάταξης των περιουσιακών στοιχείων:

- στο αποσβεσμένο κόστος
- στην εύλογη αξία μέσω των λοιπών εσόδων
- στην εύλογη αξία μέσω των αποτελεσμάτων

Ενώ κριτήρια για την κατάταξη ενός περιουσιακού στοιχείου μιας οικονομικής οντότητας είναι α) το επιχειρηματικό μοντέλο που ακολουθεί η οικονομική οντότητα σχετικά με την διαχείριση αυτών των περιουσιακών στοιχείων και β) τα χαρακτηριστικά των συμβατικών ταμειακών ροών του περιουσιακού στοιχείου. Ο

καθορισμός για την κατάταξη των περιουσιακών στοιχείων γίνεται μετά από την εφαρμογή δυο τεστ.

Γ) Επιχειρηματικά μοντέλα

Η αναφορά αυτή γίνεται για τον τρόπο με τον οποίο μια οικονομική οντότητα θα διαχειριστεί τα περιουσιακά της στοιχεία ούτως ώστε να της δημιουργήσουν ταμειακές ροές. Διαφαίνονται δυο περιπτώσεις, η περίπτωση όπου μια οικονομική οντότητα κατέχει τα χρηματοοικονομικά περιουσιακά της στοιχεία με στόχο την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών αλλά και η περίπτωση όπου αυτά κρατούνται όχι μόνο για την είσπραξη συμβατικών ταμειακών ροών αλλά και για την πώληση αυτών.

Τα επιχειρηματικά μοντέλα δεν αναφέρονται σε μεμονωμένα χρηματοοικονομικά περιουσιακά στοιχεία αλλά σε επίπεδο χαρτοφυλακίου.

Δ) Ανακατάταξη

Στη περίπτωση όπου το επιχειρηματικό μοντέλο μιας οικονομικής οντότητας για την διαχείριση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων αλλάξει τότε από το Πρότυπο 9 προβλέπεται η ανακατάταξη αυτών. Σε αυτήν την περίπτωση θα πρέπει η Διοίκηση κάθε οικονομικής οντότητας να δικαιολογήσει με αποδείξεις τον λόγο για τον οποίο αλλάζει το επιχειρηματικό μοντέλο και γιατί το νέο μοντέλο θα βοηθήσει στην περαιτέρω λειτουργία και εξέλιξη της οντότητας. Σημαντικό να γνωρίζουμε πως δεν προβλέπεται ανακατάταξη για τις χρηματοοικονομικές υποχρεώσεις.

Ε) Η απομείωση των χρηματοοικονομικών περιουσιακών στοιχείων

Η σημαντικότερη αλλαγή που εισάγεται με το Πρότυπο 9 είναι αυτή της απομείωσης των περιουσιακών στοιχείων όπου στόχος πλέον είναι η αναγνώριση των αναμενόμενων πιστωτικών ζημιών. Πιο συγκεκριμένα, αναφέρεται πως κάθε οικονομική οντότητα θα πρέπει από την στιγμή που θα αναγνωρίσει ένα περιουσιακό στοιχείο της, να υπολογίσει την πρόβλεψη για αναμενόμενη πιστωτική ζημία, καθώς και να την αναθεωρούν. Για τον υπολογισμό αυτόν, μια οικονομική οντότητα θα πρέπει να λάβει υπόψη:

- η πιθανότητα του κινδύνου αθέτησης
- η διάρκεια ζωής που αναμένεται να έχει ένα χρηματοοικονομικό περιουσιακό στοιχείο
- διαθέσιμες πληροφορίες που ενδεχομένως να επηρεάσουν τον πιστωτικό κίνδυνο.

3.2.5 Διαφορές και μεταβολές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρότυπο

Όπως έγινε κατανοητό, το ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά Μέσα» στην ουσία διορθώνει τις λογιστικές ατέλειες και τα κενά νόμου που εμφάνιζε το ΔΛΠ 39 «Χρηματοοικονομικά Μέσα: αναγνώριση και αποτίμηση» όπως εμφανίστηκαν σε μεγάλο βαθμό ως αποτέλεσμα της οικονομικής ύφεσης κυρίως στην αξία αποτίμησης των χρηματοοικονομικών μέσων του ενεργητικού του Ισολογισμού. Το γεγονός αυτό έγινε ακόμη πιο εμφανές στην οικονομική κρίση όπου τα μεγέθη των χρηματοοικονομικών αξιών μειώθηκαν σημαντικά και αρκετά από αυτά είχαν υποστεί σημαντική και μόνιμη απαξίωση με χαρακτηριστικό παράδειγμα το κούρεμα ομολόγων υπό καθεστώς PSI που έλαβε χώρα το Μάρτιο του 2012². Απόρροια όλων των παραπάνω ήταν ο εκσυγχρονισμός και η επαναδιατύπωση των διατάξεων που αφορούν κυρίως τη λογιστική αποτίμηση αυτών των χαρτοφυλακίων όπως εισάγονται στο νέο ΔΠΧΑ 9 από 1/1/2018 και με ένα βάθος πενταετίας για την ομαλή μετάβαση.

Πιο συγκεκριμένα, η βασική μεταβολή που εισάγεται από το νέο πρότυπο αφορά κυρίως τη διαδικασία αποτίμησης όλων των χρηματοοικονομικών μέσων δηλαδή των συμβάσεων που δημιουργούν ένα στοιχείο του ενεργητικού μιας επιχείρησης με τη μορφή επένδυσης όπως παράγωγα, τίτλοι συμμετοχής σε άλλη εταιρία, δάνεια εισπρακτέα, επενδύσεις σε ομολογίες άλλων επιχειρήσεων και συναφείς υποχρεώσεις. Η μεταβολή στη λογιστική μέθοδο υπολογισμού και επανεκτίμησης των συμβάσεων αυτών ήταν αναγκαία καθώς με την οικονομική ύφεση διαπιστώθηκε ότι για να αναγνωριστεί μια ζημία απομείωσης (impairment loss) μιας επένδυσης θα έπρεπε να υπάρχει ήδη καταγεγραμμένη και γνωστή απαξίωση μόνιμου χαρακτήρα, όπως στην περίπτωση του PSI, χωρίς να λαμβάνονται υπόψη ενδεχόμενες μελλοντικές ενδείξεις που θα μπορούσαν να προστατεύσουν λογιστικά την επιχείρηση πριν αναγνωριστεί η εν λόγω ζημία³. Σε αυτό το πλαίσιο, οι νέες διατάξεις αλλάζουν τον λογιστικό τρόπο με τον οποίο συνεκτιμώνται οι μελλοντικές ενδείξεις που αφορούν την αξία των χρηματοοικονομικών μέσων προκειμένου ο Ισολογισμός να είναι πάντα σε σημερινές αξίες.

Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι σύμφωνα με το ΔΛΠ 39 η ζημία απομείωσης μειώνει οριστικά τα αποτελέσματα εφόσον είναι πραγματοποιημένη, αποδεδειγμένη και αμετάκλητη, γεγονός που είναι οριστικό στις οικονομικές καταστάσεις μιας οικονομικής οντότητας στην ημερομηνία αναφοράς. Όσο μια οικονομική ύφεση εξελίσσεται και πριν οριστικοποιηθεί μια ζημία απομείωσης, οι χρηματοοικονομικές συνθήκες μιας αγοράς παρέχουν μια πληθώρα ενδείξεων για την πορεία της αξίας ενός χρηματοοικονομικού μέσου, πριν αυτό χάσει οριστικά την αξία του. Συνεπώς, θα πρέπει όλες αυτές οι ενδείξεις να ληφθούν υπόψη ώστε να υπάρχει έγκαιρη και αποτελεσματική λογιστική αντιμετώπιση στην εκτίμηση της αξίας μιας χρηματοοικονομικής σύμβασης που χάνει συνεχώς αξία πριν αυτή οριστικοποιηθεί τελικά και η εταιρία εμφανίσει περισσότερες ζημιές, που μάλιστα ήταν γνωστό ότι θα

² Νίκας Σ, (2012), «Κούρεμα» 197 δισ. κατά 53,5%, με όφελος 105,4 δισ. Ευρώ», άρθρο στην εφημερίδα Καθημερινή διαθέσιμο στο <http://www.kathimerini.gr/452671/article/epikairothta/politikh/koyrema-197-dis-kata-535-me-ofelos-1054-dis-eyrw>

³ Προδρόμου Γ, (2018), «Το νέο Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς IFRS 9 'Χρηματοοικονομικά Μέσα», KPMG άρθρο διαθέσιμο στο <https://impossible.works/opinion-works/ifrs9>

οριστικοποιηθούν. Ειδικά η τελευταία περίπτωση έγινε απόλυτα αντιληπτή με το κούρεμα ομολόγων μέσω του PSI, που ενώ υπήρχε έντονη και ουσιαστική φημολογία για την ελάφρυνση ενός υπέρογκου δημόσιου χρέους από το 2010 με την οριστική διαγραφή μέρους αυτού του 2012, οι επιχειρήσεις που κατείχαν ομόλογα δημοσίου δεν μπορούσαν να προβούν στην αναθεώρηση και σμίκρυνση της αξίας τους.

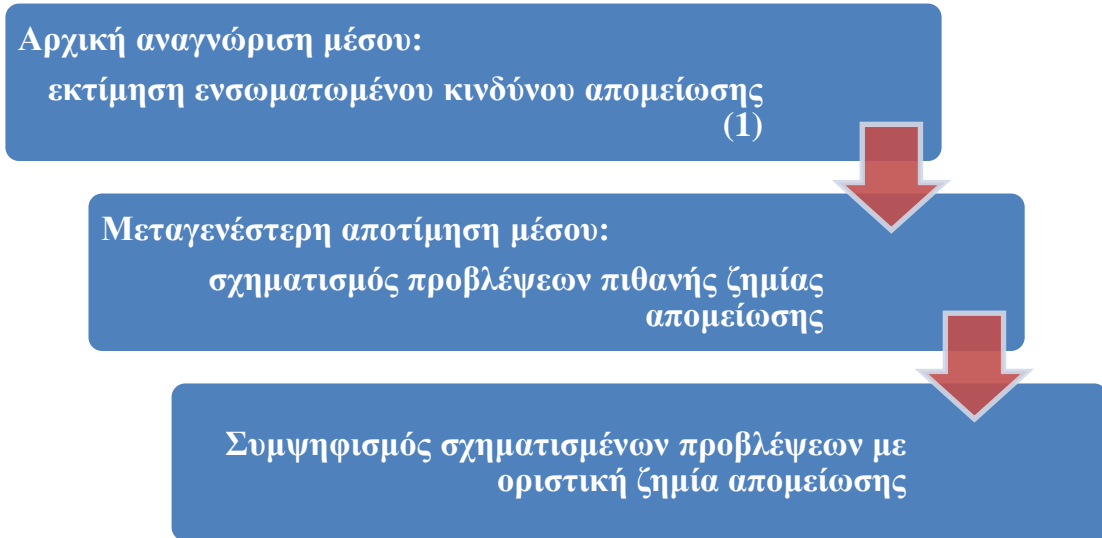
Επακόλουθο όλων των ανωτέρω ήταν η θέσπιση του ΔΠΧΑ 9 ως αντιστάθμισμα στο εν λόγω πρόβλημα που ήταν πολύ εμφανές ιδιαίτερα όταν μια οικονομία κλονίζεται, με σκοπό να το διορθώσει. Στα πλαίσια αυτά, το πρότυπο αυτό αναφέρει ότι η ζημιά απομείωσης που υφίσταται σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο θα αναγνωρίζεται σε προγενέστερο χρόνο και μάλιστα από την αρχή της αναγνώρισης του μέσου αυτού στο ενεργητικό, λαμβάνοντας υπόψη κάθε χρόνο μελλοντικές εκτιμήσεις και γεγονότα της αγοράς που αποτελούν σαφείς ενδείξεις της πορείας της αξίας αυτού. Η διαφορά στον τρόπο και χρόνο αποτίμησης αυτών των χρηματοοικονομικών συμβάσεων είναι και η βασική μεταβολή που εισήχθη με τις νέες διατάξεις.

Πιο συγκεκριμένα, λογιστικά η ζημιά απομείωσης ενός χρηματοοικονομικού μέσου από 1/1/2018 βασίζεται πλέον στην αρχή της αναμενόμενης ζημιάς και όχι στη βάση της υφιστάμενης και οριστικής ζημιάς που ίσχυε έως 31/12/2017 με βάση το ΔΛΠ 39 και μάλιστα πραγματοποιείται σε τρία στάδια χρονικά:

1. Το πρώτο στάδιο πραγματοποιείται κατά την αρχική αναγνώριση του χρηματοοικονομικού μέσου εκτιμώντας έναν κίνδυνο απομείωσης που αυτό έχει ενσωματωμένο ανάλογα με τη φύση και την εξέλιξη του, με χαρακτηριστικό παράδειγμα την αρχική αποτίμηση ενός δανείου που χορηγείται. Σε αυτό το παράδειγμα, το πιστωτικό ίδρυμα χορήγησης του δανείου θα πρέπει να προβεί σε μια αρχική εκτίμηση για την πιθανότητα αθέτησης των όρων της σύμβασης από πλευράς οφειλέτη που αυξάνει την επικινδυνότητα μη αποπληρωμής του δανείου και που διαφέρει ανά περίπτωση προκαλώντας διαφορετικό μέγεθος επισφάλειας. Ως προς το λογιστικό χειρισμό, το νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 9 προτείνει το σχηματισμό προβλέψεων πιθανών ζημιών απομείωσης σύμφωνα με τις εκτιμήσεις που θα πραγματοποιηθούν.
2. Το δεύτερο στάδιο αφορά τη μεταγενέστερη αποτίμηση του χρηματοοικονομικού μέσου κατά τη διάρκεια κατοχής του από την οικονομική οντότητα την εκάστοτε ετήσια ημερομηνία αναφοράς, δηλαδή το κλείσιμο του Ισολογισμού. Στην ουσία επανεξετάζεται ο ενσωματωμένος κίνδυνος της εν λόγω σύμβασης προκειμένου αντίστοιχα να προσαρμοστούν και οι σχηματισμένες προβλέψεις. Στο παράδειγμα του δανείου, θα πρέπει το πιστωτικό ίδρυμα να επανεξετάζει και αξιολογεί σε ετήσια βάση τη δανειοληπτική ικανότητα του οφειλέτη ώστε να λαμβάνει τις απαραίτητες ενδείξεις περί απομείωσης ή μη του χορηγηθέντος δανείου.
3. Το τελευταίο στάδιο αφορά την οριστική απομείωση του χρηματοοικονομικού μέσου, αφού πλέον έχει δεχθεί απαξίωση μόνιμου χαρακτήρα. Στην περίπτωση αυτή, ένα μέρος της οριστικής ζημιάς θα καλυφθεί από τις σχηματιζόμενες προβλέψεις όπως έχουν προσαρμοστεί σε ετήσια βάση στον Ισολογισμό και το υπόλοιπο θα επιβαρύνει τα αποτελέσματα χρήσης. Με αυτό τον τρόπο, η ζημιά απομείωσης στην ουσία «εξομαλύνεται» διαχρονικά μέσω των σχηματισμένων προβλέψεων από τη

στιγμή μάλιστα που επανεξετάζονται διάφορες ενδείξεις και δεν επιβαρύνει μόνο μια χρήση. Προφανώς, στο παράδειγμα του χορηγηθέντος δανείου η ζημιά απομείωσης οριστικοποιείται όταν ο οφειλέτης αποδεδειγμένα δεν μπορεί να εξοφλήσει το δάνειο του.

Σχηματικά, η νέα μέθοδος αποτίμησης των χρηματοοικονομικών μέσων έχει ως εξής:

Πίνακας 1: Τα 3 στάδια λογιστικής απεικόνισης των χρηματοοικονομικών μέσων σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 9

Όπως γίνεται κατανοητό, η νέα λογιστική μέθοδος αποτίμησης των συγκεκριμένων κονδυλίων του Ισολογισμού εφαρμόζεται και σε άλλους λογαριασμούς όπως το ανεξόφλητο υπόλοιπο των πελατών ή χρεωστών, για το οποίο θα μπορούσε να γίνει μια επαναξιολόγηση στο τέλος κάθε έτους και αντίστοιχα να σχηματίζονται προβλέψεις επισφάλειας πριν οριστικοποιηθεί μια ζημιά απομείωσης από την οριστική μη εξόφληση των οφειλών.

Επίσης, να σημειωθεί ότι μια από τις καινοτομίες που εισάγει το ΔΠΧΑ 9 είναι η μη αναφορά των συνθηκών που θα κρίνουν εάν υπάρχει ή όχι ζημιά απομείωσης. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι επαφίεται στη Διοίκηση μιας επιχείρησης ο σωστός τρόπος εκτίμησης όλων των παραγόντων και λοιπών συνθηκών που επηρεάζουν και τελικά μειώνουν την αξία ενός χρηματοοικονομικού μέσου, χωρίς να αναφέρονται συγκεκριμένες και σαφείς ενδείξεις. Επομένως, το νέο πρότυπο συμβάλλει στη γενικότερη φιλοσοφία των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων περί πραγματικής απεικόνισης στις σωστές αξίες όλων των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Ισολογισμού προκειμένου να ανταποκρίνονται στις πραγματικές συνθήκες μιας επιχείρησης, παρόλο που επιτρέπει μια σχετική ελευθερία στην λογιστική αξιολόγηση των ευρημάτων και των εκτιμήσεων.

3.2.6 Επιπτώσεις στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Χρηματοπιστωτικών Οργανισμών

Ειδικά όσον αφορά τον κλάδο των χρηματοπιστωτικών οργανισμών, η αλλαγή της λογιστικής αντιμετώπισης των χρηματοοικονομικών μέσων προκειμένου η ζημία απομείωσης να διαχέεται σε διάφορα έτη με τη μορφή προβλέψεων που οι συνθήκες ειδικά της οικονομικής ύφεσης παρέχουν σαφείς ενδείξεις για τις αξίες αυτών, φέρει σημαντικές αλλαγές με στόχο την πιο ποιοτική παροχή χρηματοοικονομικής πληροφόρησης⁴. Ο βασικός λόγος που επηρεάζεται ο συγκεκριμένος κλάδος είναι η ύπαρξη χορηγηθέντων δανείων και η επένδυση σε ομολογίες, που αποτελούν τα δύο κυριότερα χρηματοοικονομικά μέσα που έχουν απαξιωθεί στην Ελλάδα τα χρόνια της οικονομικής κρίσης και αποτελούν το βασικό χαρτοφυλάκιο των Τραπεζών. Συνεπώς, η εφαρμογή του νέου προτύπου θα έχει σημαντικές επιπτώσεις στις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις.

Αρχικά, με ισχύ από 1/1/2018 και σταδιακή μεταβατική εφαρμογή για περίοδο πέντε ετών, τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα και εν γένει οι επενδυτικές εταιρίες θα πρέπει να επανεξετάσουν την αξία των χαρτοφυλακίων που διαθέτουν και να προβούν σταδιακά στο σχηματισμό προβλέψεων όταν η πιθανότητα απαξίωσης αυτών υπερβαίνει το 50%. Στην περίπτωση που υπάρχουν αντικειμενικές ενδείξεις για άμεση απαξίωση των χρηματοοικονομικών μέσων που διαθέτουν, θα πρέπει λογιστικά να την αντιμετωπίσουν ως πρώτο βήμα με το σχηματισμό προβλέψεων απαξίωσης. Επακόλουθο αυτής της λογιστικής ενέργειας είναι αφενός η απεικόνιση των προβλέψεων στον Ισολογισμό που θα λειτουργεί αφαιρετικά από το κόστος κτήσης στο οποίο παρουσιάζονται τα εν λόγω χρηματοοικονομικά μέσα, από την άλλη έχει άμεσο αντίκτυπο την αύξηση των εξόδων στα αποτελέσματα χρήσης, γεγονός που είτε μειώνει τα πιθανά κέρδη χρήσης των εν λόγω εταιριών είτε αυξάνει τις εμφανιζόμενες ζημίες. Συνεπώς, όποιο αποτέλεσμα χρήσης και να προκύψει θα είναι υποτιμημένο γεγονός που συνεπάγεται την υποτίμηση και των ιδίων κεφαλαίων του Ισολογισμού μέσω του λογαριασμού Αποτελέσματα εις νέον.

Επομένως, όσο τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα σχηματίζουν προβλέψεις για να προστατευθούν λογιστικά μέχρι να οριστικοποιηθεί η ζημία απομείωσης των δανείων και ομολογιών, αυτό θα έχει ως αποτέλεσμα την συρρίκνωση των αποτελεσμάτων χρήσης και αντίστοιχα την μείωση των ιδίων κεφαλαίων του παθητικού, δηλαδή της πραγματικής αξίας του κεφαλαίου που ανήκει στους κοινούς μετόχους.

Αυτό συνεπάγεται ότι οι επιχειρήσεις θα χάνουν συνέχεια αξία σταδιακά και όσο η ύφεση υφίσταται και αυτό θα απεικονίζεται στο ύψος της καθαρής θέσης του παθητικού, με αποτέλεσμα να παρέχεται η δυνατότητα ομαλής μετάβασης στις νέες διατάξεις από 1/1/2018 και για τα επόμενα πέντε χρόνια σύμφωνα με τις οδηγίες της Επιτροπής Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων τον Ιανουάριο του 2018⁵.

⁴ <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/29915>

⁵

<http://epixeirisi.gr/%CE%9D%CE%95%CE%91/22771/%CE%9C%CE%B5%CF%84%CE%B1%CE%B2%CE%B1%CF%84%CE%B9%CE%BA%CF%8C->

Όπως γίνεται κατανοητό, ο σχηματισμός προβλέψεων για πιθανή μελλοντική ζημία απομείωσης όπως θα υπολογίζεται σταδιακά, θα οδηγήσει αφενός στη μείωση των ιδίων κεφαλαίων αφού τα αποτελέσματα χρήσης κεφαλαιοποιούνται στο λογαριασμό «Αποτελέσματα εις νέον», ωστόσο ο στόχος είναι σταδιακά το ποσό αυτό να μηδενιστεί, από τη στιγμή που θα γίνει χρήση των σχηματισμένων προβλέψεων για την κάλυψη της οριστικής ζημίας απομείωσης. Συνεπώς, ενώ τα πρώτα χρόνια εφαρμογής του εν λόγω προτύπου τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα θα εμφανίζουν χαμηλότερα ίδια κεφάλαια, στα επόμενα χρόνια της ομαλής υιοθέτησης των διατάξεων, η κατάσταση αυτή θα αντιστραφεί⁶.

Αυτό που θα πρέπει επίσης να σημειωθεί είναι ότι χρειάζεται ιδιαίτερη προσοχή η εκτίμηση των νέων αξιών που θα λάβουν τα χρηματοοικονομικά μέσα από τα λογιστήρια των Τραπεζών και των επενδυτικών εταιριών, προκειμένου να αξιολογηθούν αποτελεσματικά και πραγματικά οι ισχύουσες ενδείξεις που υποδεικνύουν υποτίμηση των επενδύσεων αυτών, χωρίς να δημιουργούνται υπέρογκες προβλέψεις που θα μειώσουν τα αποτελέσματα χρήσης και κατ' επέκταση την καθαρή θέση της εταιρίας.

Επομένως, ο νέος λογιστικός τρόπος παρακολούθησης και απεικόνισης των χρηματοοικονομικών μέσων του κλάδου που εισάγει το ΔΠΧΑ 9 εξασφαλίζει την παροχή πληρέστερης, ακριβέστερης και πιο ποιοτικής πληροφόρησης στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις και αντισταθμίζει την αναγνώριση της συσσωρευμένης ζημίας απομείωσης σε ένα μόνο έτος, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τα αποτελέσματα.

Επιπλέον, ο Ισολογισμός θα παρουσιάζει σε κάθε χρήση την πραγματική αξία που έχουν τα χρηματοοικονομικά μέσα αφού το αρχικό κόστος κτήσης τους θα συμψηφίζεται με τις σχηματισμένες προβλέψεις από τις εκτιμήσεις περί απομείωσης. Αυτό σημαίνει ότι οι χρήστες των χρηματοοικονομικών καταστάσεων θα είναι σε θέση να κρίνουν την ορθή και πραγματική αξία των επενδύσεων των εταιριών αυτών.

Μάλιστα, ενδιαφέρον παρουσιάζει η έκθεση του χρηματοπιστωτικού οργανισμού Morgan Stanley όπως δημοσιεύθηκε στον Τύπο το 2017 και αφορά κυρίως τις επιπτώσεις του προτύπου για τις ελληνικές τράπεζες, λαμβανομένου υπόψη ότι εμφανίζουν υψηλές ζημίες απομείωσης δανείων και λουπών χρηματοοικονομικών μέσων στην Ευρώπη λόγω της οικονομικής κρίσης των τελευταίων ετών⁷. Η έκθεση αναφέρει ότι οι τέσσερις συστημικές τράπεζες και συγκεκριμένα η Τράπεζα Πειραιώς, η Εθνική Τράπεζα Ελλάδος, η Alpha Bank και η Eurobank, θα εμφανίσουν απώλειες 7,6 δις ευρώ από την ανάγκη σχηματισμού προβλέψεων για πιθανή ζημία απομείωσης των χρηματοοικονομικών μέσων που διαθέτουν, αφού το νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 9 βασίζει το σχηματισμό προβλέψεων σε όσα

%CE%BA%CE%B1%CE%B8%CE%B5%CF%83%CF%84%CF%8E%CF%82---
%CE%94%CE%A0%CE%A7%CE%91-9

⁶ Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, (2018), «Μεταβατικό καθεστώς ΔΠΧΑ 9», Δελτίο Τύπου διαθέσιμο στο <http://epixeirisi.gr>

⁷ (2017), «7,6 δις. θα κοστίζει στις τράπεζες το νέο λογιστικό πρότυπο IFRS 9», άρθρο στην εφημερίδα Καθημερινή διαθέσιμο στο <http://www.kathimerini.gr/934648/article/oikonomia/epixeirhseis/76-dis-8a-kostisei-stis-trapezes-to-neo-logistiko-protypo-ifrs-9>

αναμένεται τα επόμενα άμεσα χρόνια να συμβούν στα χαρτοφυλάκια και όχι σε όσες ζημιές έχουν ήδη συντελεστεί.

Για τους παραπάνω λόγους, αυτό που προτείνεται και τονίζεται από την Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων είναι δύο σημεία:

- Αρχικά να την ενημερώσουν όλες οι τράπεζες που θα θέσουν σε άμεση ισχύ το ΔΠΧΑ 9 στις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις και
- Αφετέρου να δημοσιεύουν όλους τους απαραίτητους χρηματοοικονομικούς δείκτες που αφορούν την κεφαλαιακή τους επάρκεια προ και μετά την εφαρμογή του προτύπου προκειμένου οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων να έχουν ορθή και πλήρη πληροφόρηση⁸.

Όσον αφορά τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές τράπεζες, η Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών και Αγορών ήδη από το 2016 έδωσε γενική οδηγία για τις ελάχιστες απαιτούμενες γνωστοποιήσεις που θα πρέπει να συμπεριλάβουν στις χρηματοοικονομικές τους καταστάσεις σχετικά με το λογιστικό χειρισμό των χρηματοοικονομικών μέσων τις χρήσεις 2016 και 2017 ώστε να υπάρχει ομαλή μετάβαση από το ΔΛΠ 39 στο ΔΠΧΑ 9 την 1/1/2018, αναγνωρίζοντας τις σημαντικές επιπτώσεις που θα επιφέρει το υπό εξέταση πρότυπο⁹.

Το ενδιαφέρον αυτής της οδηγίας βρίσκεται κυρίως στις προεκτάσεις που επιφέρει το ΔΠΧΑ 9 στους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς από την εφαρμογή του¹⁰:

- Τη μείωση της κερδοφορίας των τραπεζών λόγω του σχηματισμού των προβλέψεων χρήσης από ζημία απομείωσης χρηματοοικονομικών μέσων και περαιτέρω την αποδυνάμωση των ιδίων κεφαλαίων όπως έχει ήδη επισημανθεί.
- Επακόλουθο της πρώτης συνέπειας είναι κατ' επέκταση η ανεύρεση νέων μεθόδων επίτευξης των εμπορικών στόχων των Τραπεζών, αφού η δανειοδότηση ή η επένδυση σε άλλα μέσα θα γίνεται πλέον με πιο αυστηρούς κανόνες αλλά ωστόσο οι στόχοι κερδοφορίας και κύκλου εργασιών θα παραμένουν υψηλοί.
- Την αλλαγή στην πολιτική δανειοδότησης ή επενδύσεων, καθώς θα πρέπει να γίνεται ακόμα περισσότερο προσεκτική και ενδεδειγμένη αξιολόγηση του πιθανού πελάτη δανειολήπτη προκειμένου το χρηματοοικονομικό μέσο που προσφέρεται να έχει ελάχιστη πιθανότητα ζημίας απομείωσης. Ειδικά αυτή η επίπτωση έχει ως αποτέλεσμα την αλλαγή πελατειακής πολιτικής από πλευράς χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων συνδυαστικά με την εφαρμογή μιας πιο αυστηρής στρατηγικής όσον αφορά τους όρους πίστωσης, ώστε να αποφεύγονται τόσο ο σχηματισμός προβλέψεων όσο και η ζημία απομείωσης χαρτοφυλακίου.

---

⁸ Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, (2018), «Μεταβατικό καθεστώς ΔΠΧΑ 9», Δελτίο Τύπου διαθέσιμο στο <http://epixeirisi.gr>

⁹ Λευκαδίτης Κ. (2017), «Οι επιπτώσεις των IFRS 9 στις Ευρωπαϊκές Τράπεζες», άρθρο διαθέσιμο στο <https://home.kpmg.com/gr/el/home/insights/2017/01/ifrs9-implications-european-banks.html>

¹⁰ Λευκαδίτης Κ. (2017), «Οι επιπτώσεις των IFRS 9 στις Ευρωπαϊκές Τράπεζες», άρθρο διαθέσιμο στο <https://home.kpmg.com/gr/el/home/insights/2017/01/ifrs9-implications-european-banks.html>

➤ Την πρόκληση σε κάθε χρηματοπιστωτικό ίδρυμα δημιουργίας του κατάλληλου μοντέλου αξιολόγησης των συμβάσεων που διαθέτει ώστε ο σχηματισμός προβλέψεων να είναι επαρκής και ακριβής, με αποτέλεσμα την πιο αποτελεσματική παροχή πληροφόρησης μέσω των χρηματοοικονομικών καταστάσεων. Για το λόγο αυτό, η οδηγία επισημαίνει τη δημοσίευση όλων των επαρκών πληροφοριών που θα αφορά τις αναλύσεις στα οικονομικά μεγέθη που περιλαμβάνονται σε αυτή τη μετάβαση με σκοπό την εξασφάλιση της διαύγειας και της πλήρους κατανόησης των νέων διατάξεων από πλευράς των χρηστών της εν λόγω πληροφόρησης.

3.3 Περιγραφή του ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες»

3.3.1 Εισαγωγή

Το ΔΠΧΑ 15 ολοκληρώθηκε με την κοινή σύμπραξη του Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) και το Αμερικάνικο Συμβούλιο των Χρηματοοικονομικών Λογιστικών, ώστε να βελτιώσει την σύγκριση μεταξύ των εσόδων οικονομικών οντοτήτων διαφορετικών κλάδων, αλλά και οντοτήτων που καταρτίζουν τις οικονομικές τους καταστάσεις με διαφορετικά λογιστικά πρότυπα. Η βελτίωση τυχόν αδυναμιών, ο καθορισμός πλαισίου για ειδικά θέματα που αφορούν τα έσοδα, η συγκρισιμότητα και παροχή πληροφοριών αποτελούν τα πιο βασικά μείγματα που θέλησαν να δώσουν στο νέο αυτό Πρότυπο.¹¹ Την άνοιξη του 2014 το Συμβούλιο των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων (IASB) δημιούργησε το διεθνές λογιστικό πρότυπο ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με Πελάτες», ενώ εγκρίθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2016. Το νέο Πρότυπο έχει ημερομηνία εφαρμογής την 1 Ιανουαρίου 2018, ενώ δόθηκε η δυνατότητα προγενέστερης εφαρμογής στις οικονομικές οντότητες. Με την ισχύ του ΔΠΧΑ 15 αντικαθιστούνται και καταργούνται τα πρότυπα ΔΛΠ 18 «Έσοδα» και ΔΛΠ 11 «Συμβάσεις Κατασκευής», καθώς επίσης και οι διερμηνείες ΕΔΔΠΧΑ 13 «Προγράμματα Πιστότητας Πελατών», ΕΔΔΠΧΑ 15 «Συμφωνίες Κατασκευής Ακινήτων», ΕΔΔΠΧΑ 18 «Μεταβιβάσεις Στοιχείων του Ενεργητικού από Πελάτες» και ΜΕΔ 31 «Έσοδα – Συναλλαγές Ανταλλαγής που Εμπεριέχουν Υπηρεσίες Διαφήμισης».

3.3.2 Σκοπός

Βασικός σκοπός του προτύπου είναι οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων μιας οντότητας να γνωρίζουν σχετικά με τη φύση, το ποσό, τον χρόνο και την αβεβαιότητα των εσόδων και ταμειακών ροών που απορρέουν από μια σύμβαση με πελάτη και αυτό το επιτυγχάνει το πρότυπο με την καθιέρωση αρχών που τηρεί η

¹¹(2017) , ΔΠΧΑ 15:Νέο Πρότυπο για την αναγνώριση των εσόδων, Grant Thornton, άρθρο διαθέσιμο στο http://www.grant-thornton.gr/globalassets/1.-member-firms/greece/insights/pdfs/publications/ifrs-15_-grant-thornton.pdf

οντότητα κατά την κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων της.¹² Βασική αρχή του προτύπου είναι η αναγνώριση των εσόδων από συμβάσεις με πελάτες που απεικονίζουν τη μεταβίβαση υποσχόμενων αγαθών ή υπηρεσιών, στην τιμή εκείνη που η οντότητα θεωρεί πως δικαιούται για την ανταλλαγή αυτών. Σημαντικό σημείο για το ΔΠΧΑ 15 είναι η εξέταση όλων των όρων σύμβασης με τον πελάτη όπως και επίσης όλα τα σχετικά γεγονότα και περιστάσεις. Αξιοσημείωτο επίσης είναι το γεγονός πως το ΔΠΧΑ 15 αναφέρεται στην αντιμετώπιση μιας μεμονωμένης σύμβασης με πελάτη. Παρόλα αυτά το πρότυπο δίνει την δυνατότητα να εφαρμοστεί σε χαρτοφυλάκιο συμβάσεων με όμοια χαρακτηριστικά αν και μόνο αν η εφαρμογή του σε χαρτοφυλάκιο συμβάσεων δεν θα φέρει σημαντικές επιδράσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις. Έτσι αν οι διατάξεις του ΔΠΧΑ 15 εφαρμοστούν είτε σε ένα χαρτοφυλάκιο συμβάσεων είτε σε κάθε επιμέρους σύμβαση ξεχωριστά δεν θα έχει καμία ουσιαστική διαφορά, με την διαφορά ότι στο χειρισμό του χαρτοφυλακίου συμβάσεων θα πρέπει να εκτιμήσει το μέγεθος και την σύνθεση του.

3.3.3 Πεδίο εφαρμογής

Το ΔΠΧΑ 15 έχει ένα ευρύ πεδίο εφαρμογής καθώς εφαρμόζεται σε όλες τις συμβάσεις με πελάτες. Παρόλα αυτά, εξαίρεση αποτελούν οι παρακάτω περιπτώσεις:

1. Τις συμβάσεις που αφορούν μισθώσεις και αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΠΛ 17 «Μισθώσεις»
2. Τα ασφαλιστήρια συμβόλαια που αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια συμβόλαια»
3. Συμβάσεις που αφορούν μη χρηματικές ανταλλαγές και έχουν στόχο την κάλυψη της ζήτησης αγοράς και εξυπηρέτησης πελατών και οι οποίες συμβάσεις υπογράφηκαν από οικονομικές οντότητες που δραστηριοποιούνται στον ίδιο κλάδο και έχουν το ίδιο αντικείμενο
4. Τα χρηματοοικονομικά μέσα και λοιπά συμβατικά δικαιώματα ή υποχρεώσεις που αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης των παρακάτω προτύπων, ΔΠΧΑ 9 «Χρηματοοικονομικά μέσα», ΔΧΠΑ 10 «Ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις», ΔΧΠΑ 11 «Σχήματα υπό κοινό έλεγχο», ΔΛΠ 27 «Ατομικές οικονομικές καταστάσεις» και ΔΛΠ 28 «Επενδύσεις σε συγγενείς επιχειρήσεις και κοινοπραξίες»

Μια οικονομική οντότητα μπορεί να εφαρμόσει τον εν λόγω Πρότυπο σε μια σύμβαση μονάχα στην περίπτωση όπου ο αντισυμβαλλόμενος είναι πελάτης. Πελάτης για την οικονομική οντότητα μπορεί να θεωρηθεί μόνο το μέρος εκείνο το οποίο έχει υπογράψει σύμβαση για την απόκτηση αγαθών ή υπηρεσιών, τα οποία είναι αποτέλεσμα των συνήθων δραστηριοτήτων της οικονομικής οντότητας.¹³

¹²Ιωσηφάκης Γ., (2017), ΔΠΧΑ 15 - Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=207585>

Στις περιπτώσεις όπου μια σύμβαση με πελάτη εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου καθώς επίσης και σε πεδίο εφαρμογής άλλων Προτύπων, τότε η οικονομική οντότητα εφαρμόζει αρχικώς τις απαιτήσεις που υπάρχουν στα εν λόγω Πρότυπα, εφόσον εκείνα μπορούν να προσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο διαχωρίζονται ή/και επιμετρούνται αρχικά ένα ή παραπάνω τμήματα της σύμβασης. Στην περίπτωση όπου τα εν λόγω Πρότυπα δεν μπορούν να προσδιορίσουν τον τρόπο με τον οποίο διαχωρίζονται ή/και επιμετρούνται αρχικά ένα ή παραπάνω τμήματα της σύμβασης, τότε η οικονομική οντότητα εφαρμόζει το παρόν Πρότυπο.¹³

Το παρόν Πρότυπο προσδιορίζει τη λογιστική αντιμετώπιση του επαυξητικού κόστους εξασφάλισης μιας σύμβασης με πελάτη και των δαπανών που πραγματοποιούνται για την εκπλήρωση της σύμβασης με πελάτη, εάν οι εν λόγω δαπάνες δεν εμπίπτουν σε άλλο Πρότυπο. Η οικονομική οντότητα εφαρμόζει τις παρούσες παραγράφους μόνο για δαπάνες που έχουν πραγματοποιηθεί και σχετίζονται με σύμβαση με πελάτη (ή με τμήμα της εν λόγω σύμβασης) που εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του παρόντος Προτύπου.¹³

3.3.4 Πληροφορίες σχετικά με το ΔΠΧΑ 15

Όπως ήδη αναφέρθηκε, το ΔΠΧΑ 15 πραγματεύεται την λογιστική αντιμετώπιση των εσόδων μιας οικονομικής οντότητας είτε αυτά προήρθαν από πώληση αγαθών ή παροχή υπηρεσιών. Εισάγει μια νέα μεθοδολογία βάση της οποίας γίνεται η αναγνώριση των εσόδων αφού τεκμηριωθούν. Η αναγνώριση του εσόδου από τις οικονομικές οντότητες γίνεται με βάση 5 βήματα που θα πρέπει να ακολουθηθούν.

3.3.5 Διαφορές και μεταβολές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρότυπο

Όπως είναι κατανοητό, το ύψος των εσόδων μιας οικονομικής οντότητας είναι ίσως ένα από τα πιο βασικά μεγέθη που κρίνει το μέλλον και την αποτελεσματικότητα της, ενώ είναι πόλος έλξης για πιθανούς επενδυτές. Τα έσοδα που πραγματοποιεί μια επιχείρηση και καταγράφει στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων είναι ενδεικτικός δείκτης του μεριδίου αγοράς που διαθέτει ως προς την επίτευξη του εμπορικού της σκοπού.

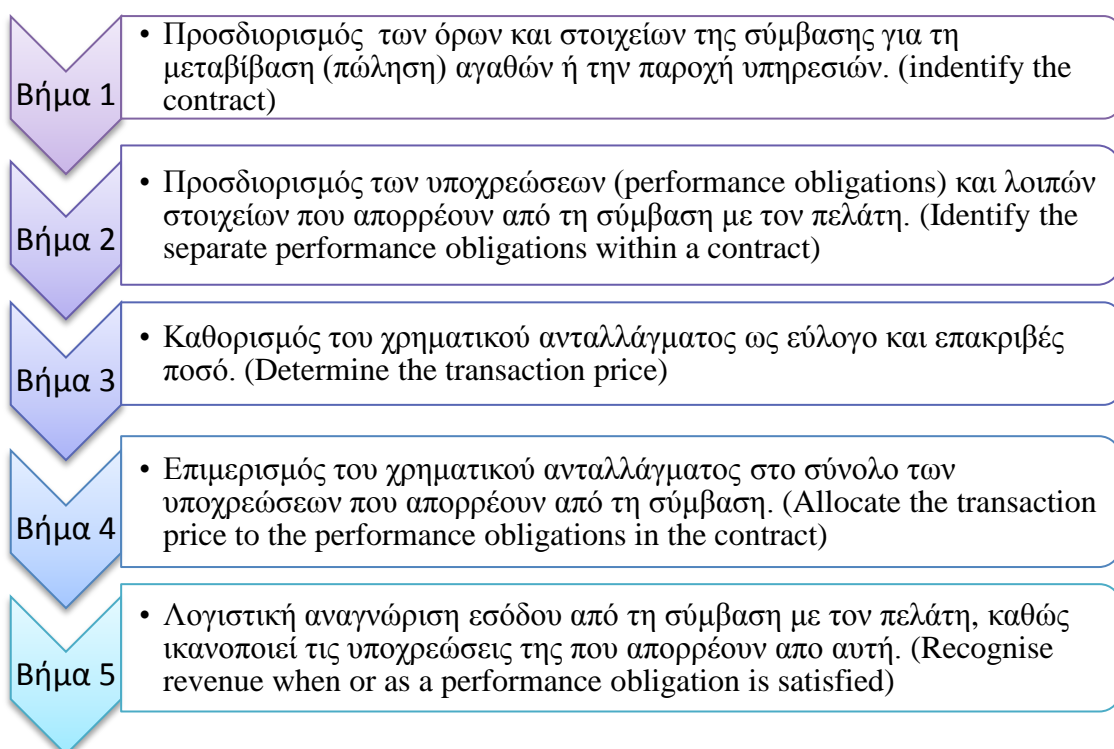
Με τις νέες διατάξεις του ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες¹⁴» σκοπός είναι η αναγνώριση των εσόδων από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά και συνθήκες που λαμβάνουν χώρα ξεχωριστά σε κάθε μια εμπορική συναλλαγή, χωρίς να ελέγχονται εάν τηρούνται ή όχι κάποιες αυστηρές προϋποθέσεις που έθετε το καταργούμενο Διεθνές Λογιστικό Πρότυπο 18 «Έσοδα». Σε αυτό το πλαίσιο, το ΔΠΧΑ 15 δίνει έμφαση στην ουσία μιας

¹³ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/1905

¹⁴ <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/24849>

συναλλαγής προκειμένου μια επιχείρηση να αναγνωρίζει ένα έσοδο από αυτή όταν είναι πραγματικό και επιτυγχάνεται η μεταβίβαση των υποσχόμενων αγαθών και υπηρεσιών σε χρηματικό αντάλλαγμα που θεωρεί εύλογο και δίκαιο, ως την ελάχιστη αναγκαία συνθήκη αναγνώρισης ενός εσόδου γενικότερα.

Συνεπώς, κάθε οικονομική οντότητα οφείλει να εξετάζει και να αξιολογεί όλες τις πληροφορίες που διαθέτει και τους όρους της εκάστοτε σύμβασης με πελάτη μεμονωμένα ώστε να πληρείται η άνω συνθήκη και περαιτέρω να παρουσιάζει μια ομοιόμορφη λογιστική αναγνώριση εσόδων για παρόμοιες συμβάσεις. Αυτό συνεπάγεται ότι κάθε σύμβαση με πελάτη θα αξιολογείται μεμονωμένα ως προς την αναγνώριση του εσόδου ακολουθώντας μια σειρά από βήματα στο πλαίσιο οδηγιών του συγκεκριμένου προτύπου όπως διαγραμματικά εμφανίζονται ως εξής:

Πίνακας 2: Τα 5 στάδια αναγνώρισης εσόδων από συμβάσεις με πελάτες σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15

Η παραπάνω διαδικασία έρχεται σε πλήρη αντίθεση με το προηγούμενο ΔΛΠ 18 το οποίο όριζε μια σειρά από προϋποθέσεις που θα πρέπει να τηρούνται για την αναγνώριση ενός εσόδου ως εξής¹⁵:

1. Οι επιχειρήσεις που συναλλάσσονται ως αγοραστής και πωλητής των αγαθών και υπηρεσιών μιας εμπορικής συναλλαγής θα πρέπει να έχουν εγκρίνει τη σύμβαση μεταξύ τους με οποιοδήποτε τρόπο δηλαδή γραπτό, προφορικό κτλ

¹⁵ Γκίκας Δ, Παπαδάκη Α, Σιουγλέ Γ, Δεμοιράκος Ε, Τζόβας Χ, (2016), «Χρηματοοικονομική Λογιστική, International Financial Reporting Standards», εκδόσεις Ε. Μπένου, Αθήνα, σελ 554-555

2. Η επιχείρηση – πωλητής δύναται να προσδιορίσει όλα τα δικαιώματα αναφορικά με τη μεταβίβαση των αγαθών και υπηρεσιών, καθορίζοντας και τους όρους πληρωμής, που η επιχείρηση – αγοραστής οφείλει να αποδεχθεί.
3. Η εν λόγω συναλλαγή όπως απεικονίζεται στη σύμβαση θα πρέπει να περιλαμβάνει όλους τους όρους μιας εμπορικής συναλλαγής με ευδιάκριτα στοιχεία το χρόνο, το τίμημα της συναλλαγής και το χρονικό διάστημα πίστωσης σε περίπτωση μη άμεσης εξόφλησης.
4. Θα πρέπει να πιθανολογείται από την επιχείρηση ότι θα εισπράξει το τίμημα από τη συναλλαγή σε μεγάλο βαθμό.

Σε κάθε περίπτωση, σύμφωνα με το ΔΛΠ 18 για να αναγνωρίσει μια επιχείρηση ένα έσοδο θα πρέπει να μπορεί αυτό να εκτιμηθεί αξιόπιστα και να είναι σφόδρα πιθανό ότι θα εισρεύσουν στην επιχείρηση πιθανά οφέλη από τη συναλλαγή αυτή, δηλαδή ότι θα εισπραχθεί τελικά το τίμημα που έχει συμφωνηθεί.

Όπως γίνεται κατανοητό, το ΔΠΧΑ 15 όπως αντικατέστησε τα ΔΛΠ 18 «Έσοδα» και 11 «Κατασκευαστικές συμβάσεις» απαιτεί κάθε σύμβαση με πελάτη να αξιολογείται μεμονωμένα και ατομικά ως προς τα πραγματικά περιστατικά πραγματοποίησης εσόδου και περαιτέρω να διαχωρίζει το τίμημα σε μέρη ανάλογα με την εξέλιξη της σύμβασης και όχι να κρίνει εάν πληρούνται κάποιιοι όροι ή όχι ως προς την αναγνώριση εσόδου. Η ευελιξία αυτή λύνει πολλά πρακτικά προβλήματα αναγνώρισης εσόδων σε πιο πολύπλοκες εμπορικές συναλλαγές όπως τις συμβάσεις πολλαπλών στοιχείων, τις εξαγοράσιμες εγγυήσεις, τα μεταβλητά ανταλλάγματα κ.ά.

Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζονται οι κάτωθι διαφορές όπως προκύπτουν από την αλλαγή του λογιστικού χειρισμού:

➤ Η βασική αλλαγή αφορά το γεγονός ότι η αναγνώριση πλέον ενός εσόδου σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15 θα πρέπει να γίνεται εφόσον ολοκληρωθεί η μεταβίβαση της κυριότητας των αγαθών ή υπηρεσιών, δηλαδή η συναλλαγή έχει ολοκληρωθεί στην ουσία της. Στην περίπτωση που η ολοκλήρωση της μεταβίβασης γίνει σε στάδια διαχρονικά, το έσοδο θα αναγνωρίζεται σταδιακά και αναλογικά με την μεταβίβαση της κυριότητας των αγαθών και υπηρεσιών¹⁶. Αντίθετα, οι διατάξεις του καταργηθέντος ΔΛΠ 18 και συγκεκριμένα η παράγραφος 14 ανέφερε ότι το έσοδο αναγνωρίζεται όταν μια επιχείρηση – πωλητής μεταβιβάζει τους κινδύνους και τα οφέλη της κυριότητας των αγαθών και όχι αυτά καθ' αυτά όπως αποσαφηνίζει το ΔΠΧΑ 15.

Σε αυτό το πλαίσιο αλλάζει η βάση λογικής αναγνώρισης του εσόδου σε κάθε επιχείρηση καθώς θα πρέπει να προσδιορίζεται πότε χρονικά γίνεται η ουσιαστική μεταβίβαση των αγαθών και υπηρεσιών στην επιχείρηση – αγοραστής. Συνεπώς, κάθε επιχείρηση θα πρέπει να προσαρμόσει τις απαιτούμενες πληροφορίες στο νέο ΔΠΧΑ 15 ώστε να προβεί σωστά και αντικειμενικά στη λογιστική αναγνώριση των εσόδων

---

¹⁶ Kalavacherla P, O'Donovan B, (2018), “Revenue – Are you prepared for IFRS 15?” KMPG, article available at <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2014/05/first-impression-revenue-2014.html>

της, καθώς βασίζεται στις καθαρά πραγματικές περιστάσεις που επικρατούν σε κάθε συναλλαγή¹⁷.

Προφανώς, ο διαφορετικός τρόπος χειρισμού της αναγνώρισης του εσόδου οδηγεί σε μια πληθώρα αλλαγών σε κάθε επιχείρηση κυρίως ως προς τα μηχανογραφικά συστήματα που παρακολουθούν τις συναλλαγές και τη μετάβαση από τις παλαιές διατάξεις στις νέες ώστε αφενός να μην αναγνωριστούν λιγότερα ή περισσότερα έσοδα από την πραγματικότητα με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη φορολογία και αφετέρου να επιτευχθεί μια ουσιαστική και ποιοτική πληροφόρηση στις λογιστικές καταστάσεις μέσω των απαιτούμενων γνωστοποιήσεων για τη μετάβαση αυτή¹⁸.

➤ Με το ΔΠΧΑ 15, η επιχείρηση – πωλητής θα πρέπει να προσδιορίζει επακριβώς τις υποχρεώσεις που προκύπτουν από μια σύμβαση ως προς τη δημιουργία εσόδων, σύμφωνα με το δεύτερο βήμα αναγνώρισης εσόδων των οδηγιών. Αυτό πρακτικά σημαίνει ότι θα πρέπει να διαχωρίσει ποια έσοδα προκύπτουν από ποια υποχρέωση ειδικά σε περιπτώσεις συμβάσεων πολλαπλών στοιχείων όπως για παράδειγμα η πώληση αυτοκινήτου με παροχή δωρεάν συντήρησης για ένα χρόνο, η οποία περιλαμβάνει δυο διαφορετικές υποχρεώσεις σε μια σύμβαση.

➤ Διαφορά υπάρχει και στον υπολογισμό του τιμήματος που θα ληφθεί από τη συναλλαγή. Σύμφωνα με την καταργούμενη παράγραφο 14 του ΔΛΠ 18¹⁹, η αναγνώριση του εσόδου γίνεται εφόσον αυτό μπορεί να μετρηθεί αξιόπιστα και πιθανολογείται η εισροή του μελλοντικά στην επιχείρηση – πωλητή, υπό πάντα την προϋπόθεση ότι έχει μεταβιβαστεί η κυριότητα του αγαθού ή έχει ολοκληρωθεί η υπηρεσία. Το ΔΠΧΑ 15 αντίθετα, ορίζει ότι το έσοδο αναγνωρίζεται στην τιμή συναλλαγής η οποία διαφέρει ως προς φύση, χρόνο και ποσό ανταλλάγματος ως προς την αξία της ανά εμπορική συναλλαγή.

Πιο συγκεκριμένα, το τίμημα της συναλλαγής σύμφωνα με την παράγραφο 48 του ΔΠΧΑ 15²⁰ συμπεριλαμβάνει τα εξής:

- Ένα μεταβλητό αντάλλαγμα στην περίπτωση που μια σύμβαση με πελάτη περιλαμβάνει διακριτές υποχρεώσεις που εκτελούνται και κοστολογούνται διαφορετικά, συνεπώς απαιτείται εκτίμηση του ανταλλάγματος εάν μεταβάλλεται.
- Ένα τμήμα χρηματοδότησης σε περιπτώσεις όπου ο χρόνος πίστωσης του εσόδου υπερβαίνει το έτος με αποτέλεσμα να απαιτείται η προεξόφληση του σε παρούσα αξία. Είναι πολύ συχνό φαινόμενο είτε να υπάρχει χρονική διαφορά μεταξύ της συναλλαγής και της είσπραξης της απαίτησης από την συναλλαγή αυτή είτε διαφορά μεταξύ της τελικής τιμής πώλησης και της τιμής μετρητοίς. Σε αυτές τις περιπτώσεις, απαιτείται η αναγνώριση του εσόδου από τη συναλλαγή

¹⁷ (2018), «Does IFRS 15 change the pattern of revenue recognition?», BDO, article available at <https://www.bdo.co.uk/en-gb/insights/audit-and-assurance/ifrs-and-international-gaap/does-ifrs-15-change-the-pattern-of-revenue-recognition>

¹⁸ Καρατσόρη Ε, (2017), «IFRS 15: Έσοδα: η πραγματικότητα μπορεί να σας εκπλήξει», άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece

¹⁹ <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/17701>

²⁰ <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=207585>

ως πώληση και του εσόδου με τη μορφή του τόκου λόγω των αναγκών προεξόφλησης, αφού η εξόφληση της πίστωσης από πλευράς πελάτη υπερβαίνει το έτος.

- *Μη χρηματικά ανταλλάγματα* από τη συναλλαγή, όπως για παράδειγμα μεταβίβαση μετοχών από τον πελάτη για εξόφληση της οφειλής του, τα οποία θα πρέπει να επιμετρούνται στην εύλογη αξία τους ώστε να αναγνωριστούν ως έσοδο από πλευράς επιχείρησης – πωλητή.
- *Ένα αντάλλαγμα που είναι πληρωτέο στον πελάτη*, με τη μορφή κουπονιών ή τίτλων από την επιχείρηση – πωλητή στην επιχείρηση – αγοραστή. Η περίπτωση αυτή εμφανίζεται είτε όταν πρόκειται για συμψηφισμό αγοραπωλησιών μεταξύ των δύο επιχειρήσεων είτε όταν άλλα τρίτα μέρη αγοράζουν από την επιχείρηση –αγοραστή που έχει το ρόλο του πελάτη αγαθά / υπηρεσίες που προσφέρει η επιχείρηση – πωλητής. Λογιστικά, το πληρωτέο αντάλλαγμα προς τον πελάτη είναι μειωτικό στοιχείο της τιμής συναλλαγής.

Όπως γίνεται κατανοητό, με τις νέες διατάξεις του ΔΠΧΑ 15 η αναγνώριση του εσόδου ακολουθεί με λεπτομέρεια την πραγματική φύση της εμπορικής συναλλαγής, επιλύοντας λογιστικά πολλά θέματα που προέκυπταν με το τίμημα με κυριότερο το θέμα της παρούσας αξίας. Οι πιστώσεις που υπερβαίνουν το χρόνο θα πρέπει να προεξοφληθούν στο σήμερα, ώστε να αναγνωρίζεται και ο αναλογούν τόκος έσοδο από την συναλλαγή, γεγονός που είναι πολύ ευδιάκριτο και κατανοητό τώρα.

3.3.6 Η επίδραση στις εταιρίες Ποτών και Καταναλωτικών Προϊόντων

Είναι γεγονός ότι οι αλλαγές που επιφέρει το ΔΠΧΑ 15 είναι πιο σημαντικές για κάποιους κλάδους επιχειρήσεων συγκριτικά με κάποιους άλλους που δεν επηρεάζονται στον ίδιο βαθμό.

Ένας από αυτούς τους κλάδους που επηρεάζονται σημαντικά είναι και αυτός των καταναλωτικών προϊόντων που πουλούν αγαθά τεχνολογικής εξέλιξης τα οποία ικανοποιούν καθημερινές ανάγκες ενός νοικοκυριού, όπως ψυγεία, πλυντήρια, κουζίνες κτλ. Σε αυτά τα αγαθά παρέχεται εγγύηση καλής λειτουργίας για ένα σύντομο χρονικό διάστημα, γεγονός που λογιστικά αντιμετωπίζεται με το σχηματισμό πρόβλεψης σύμφωνα με το ΔΛΠ 37 «Προβλέψεις, Ενδεχόμενες Υποχρεώσεις και Ενδεχόμενα Περιουσιακά Στοιχεία», και επιπλέον δίνεται η δυνατότητα στους καταναλωτές να αγοράσουν ένα μεγαλύτερο χρονικό διάστημα εγγύησης ως εξασφάλιση ενός μεγαλύτερου διαστήματος καλής λειτουργίας του προϊόντος. Η δεύτερη αυτή περίπτωση αποτελεί είδος σύμβασης μεταξύ αγοραστή και επιχείρησης – πωλητή που δημιουργεί μια υποχρέωση στο δεύτερο μέρος η οποία αντιστοιχίζεται σε ένα συγκεκριμένο χρηματικό ποσό που εξοφλείται κατά την αγορά του καταναλωτικού αγαθού. Συνεπώς, σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15 το μέρος του τιμήματος που αντιστοιχεί στην επιπλέον εγγύηση που πληρώνει ο αγοραστής θα αναγνωριστεί ως έσοδο για την παροχή της εγγύησης διακριτά από το υπόλοιπο έσοδο από την

πώληση του καταναλωτικού αγαθού²¹. Επίσης, επειδή η αγορά της εγγύησης είναι διακριτή υποχρέωση στη σύμβαση με πελάτη ενδέχεται να έχει και ένα μεταβλητό μέρος στο τίμημα που να χρειάζεται περαιτέρω σαφή υπολογισμό.

Μια ακόμα πολύ σημαντική επίδραση που επιφέρουν οι νέες διατάξεις όσον αφορά τους κλάδους ποτών και καταναλωτικών προϊόντων είναι η προεξόφληση του εσόδου και η αναγνώριση του καθαρού εσόδου από την πώληση ως κεφάλαιο με την παράλληλη αναγνώριση ενός τόκου εσόδου από την προεξόφληση, ειδικά στις περιπτώσεις που οι εταιρίες των κλάδων αυτών πωλούν τα αγαθά τους μέσω πιστωτική κάρτα σε περισσότερες από 12 δόσεις. Αυτό συνεπάγεται ότι η πίστωση υπερβαίνει το έτος, συνεπώς οι εταιρίες ποτών και καταναλωτικών προϊόντων θα πρέπει λογιστικά να προβούν σε αυτή τη διάκριση των εσόδων τους με βάση την προεξόφληση που θα υπολογίσουν.

Στην ίδια λογική προεξόφλησης εντάσσεται και η περίπτωση παραγγελίας αγαθών που απαιτούν χρόνο για να παραχθούν και τελικά να πωληθούν, συνεπώς θα πρέπει να συνεκτιμηθεί τόσο ο χρονικός ορίζοντας πραγματοποίησης του εσόδου όσο και ο αντίστοιχος τόκος που ενδέχεται να προκύψει λόγω προεξόφλησης, ειδικά εάν μάλιστα η επιχείρηση – αγοραστής προπληρώσει όλο το ποσό κατά την παραγγελία στην επιχείρηση – πωλητή.

Ειδικά στις περιπτώσεις που ένα αγαθό περιλαμβάνει τη χρήση μιας άδειας ή ενός δικαιώματος με τη μορφή διακριτής υποχρέωσης στη σύμβαση με τον πελάτη, όπως για παράδειγμα η χρήση άδειας γνήσιου λογισμικού συνήθως για ένα χρόνο, που ενσωματώνεται στους υπό πώληση υπολογιστές για τις εταιρίες πώλησης καταναλωτικών αγαθών, θα πρέπει να γίνει διάκριση του εσόδου από την άδεια αυτή ως software και του εσόδου από την πώληση του υπολογιστή ως hardware, καθώς αφορούν δύο διακριτές υποχρεώσεις ενσωματωμένες σε ένα αγαθό.

Εκτός από τα παραπάνω, μια πολύ συνηθισμένη πρακτική που εφαρμόζουν οι εταιρίες ποτών και καταναλωτικών προϊόντων κυρίως στις χονδρικές πωλήσεις των αγαθών τους προς άλλες επιχειρήσεις, είναι η παροχή έκπτωσης λόγω τζίρου ή άλλες παροχές που λειτουργούν με τη μορφή κινήτρου προς τους πελάτες ή τις επιχειρήσεις – αγοραστές για την επίτευξη μεγαλύτερου επιπέδου πωλήσεων²². Πρόκειται στην ουσία για ανταλλάγματα πληρωτέα στον πελάτη, τα οποία είναι μειωτικά στοιχεία του εσόδου που θα πρέπει να αναγνωριστούν από τις συμβάσεις αυτές. Συνεπώς, οι συγκεκριμένες εταιρίες θα πρέπει να επανακαθορίσουν το τίμημα του ανταλλάγματος από κάθε πώληση αφαιρώντας τις παροχές εκπτώσεων ή λοιπές που προσφέρουν.

Στην λογική του ανταλλάγματος πληρωτέου στον πελάτη εντάσσονται και κάποιες ακόμα στρατηγικές που εμφανίζονται κυρίως στις εταιρίες ποτών και αφορούν την προβολή και διαφήμιση των αγαθών τους σε εμφανή σημεία μέσα στα καταστήματα των λιανοπωλητών έναντι αμοιβής. Λογιστικά, αυτό συνεπάγεται ότι το

---

²¹ Ιωσηφάκης Γ, (2017), «*ΑΠΧΑ 15 - Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες*», άρθρο στο περιοδικό e-forologia διαθέσιμο στο <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=207585>

²² Μπούντρος Π, (2017), «*Νέο IFRS 15: Η επίδραση στις εταιρίες τροφίμων, ποτών και καταναλωτικών προϊόντων*», άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece

έσοδο από την πώληση των ποτών που πραγματοποιούν οι εταιρίες του κλάδου στους λιανεμπόρους μειώνεται από το έξοδο που πληρώνουν για να τοποθετηθούν τα προϊόντα τους σε εξαιρετικά εμφανή σημεία προς τους καταναλωτές με στόχο να γίνουν άμεσα ελκυστικά, με τη λογική του ανταλλάγματος πληρωτέου στον πελάτη σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15. Στις προωθητικές ενέργειες αυτές εντάσσονται και πρακτικές δοκιμής των προϊόντων από εξειδικευμένο προσωπικό, δαπάνες διαφήμισης μέσω stand ή άλλων ειδικών κατασκευών που δαπανά μια επιχείρηση ποτών με σκοπό την αύξηση των μελλοντικών πωλήσεων. Συνεπώς, όλες οι δαπάνες αυτές αποτελούν μειωτικό στοιχείο των εσόδων που πραγματοποιούνται ακριβώς επειδή πραγματοποιήθηκαν για να δημιουργήσουν πωλήσεις.

3.4 Περιγραφή & ανάλυση του ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις»

3.4.1 Εισαγωγή

Το 2016 εκδίδεται το νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» όπου έχει σαν στόχο να διορθώσει και να εξαλείψει τις ατέλειες που παρατηρήθηκαν στο ΔΛΠ 17 καθώς και να το καταργήσει. Οι μισθώσεις και ο λογιστικός χειρισμός τους αποτελούν ένα σύνθετο και πολύπλοκο κομμάτι των Διεθνών Προτύπων και οι αλλαγές που εισάγει το παρόν Πρότυπο είναι σημαντικές τόσο για τους χρήστες των οικονομικών καταστάσεων όσο και για την πραγματική εικόνα που θα πρέπει να παρουσιάζεται στις οικονομικές καταστάσεις μιας οντότητας. Στην ουσία, με το νέο αυτό Πρότυπο δίνεται η ευκαιρία στις οικονομικές οντότητες να παρουσιάσουν περισσότερες μισθώσεις, δηλαδή να αναγνωρίσουν ακόμη περισσότερα στοιχεία του ενεργητικού και των υποχρεώσεων τους, με συνέπεια να υπάρξει ακόμη μεγαλύτερη διαφάνεια στις οικονομικές τους καταστάσεις²³. Η μεγαλύτερη ίσως και η σημαντικότερη αλλαγή που φέρνει το νέο Πρότυπο, είναι η κατάργηση της διάκρισης των μισθώσεων σε λειτουργικές και χρηματοοικονομικές και οδηγούμαστε πλέον σε έναν ενιαίο λογιστικό χειρισμό όλων των μισθώσεων, αυτή η αλλαγή θα αναλυθεί περαιτέρω σε επόμενο κεφάλαιο. Το νέο Πρότυπο θα έχει ισχύ την 1 Ιανουαρίου 2019 και μετέπειτα, ενώ επιτρέπεται η εφαρμογή του νωρίτερα από οικονομικές οντότητες που εφαρμόζουν το ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες».

---

²³ Συρούνης Χ., (2016), ΔΠΧΑ 16: Μισθώσεις – Κύριες επιπτώσεις, Accountancy Greece, άρθρο διαθέσιμο στο <http://www.accountancygreece.gr/%CE%B4%CF%80%CF%87%CE%B1-16-%CE%BC%CE%B9%CF%83%CE%B8%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CE%BA%CF%8D%CF%81%CE%B9%CE%B5%CF%82-%CE%B5%CF%80%CE%B9%CF%80%CF%84%CF%8E%CF%83%CE%B5%CE%B9%CF%82-%CF%87/>

3.4.2 Σκοπός

Η έκδοση του ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» θεσπίζει τις αρχές για την αναγνώριση, την επιμέτρηση, την παρουσίαση και τις γνωστοποιήσεις που αφορούν τις μισθώσεις. Με αυτόν τον τρόπο διασφαλίζεται πως μισθωτές και εκμισθωτές αποτυπώνουν και αξιολογούν ορθά στις οικονομικές τους καταστάσεις τις εν λόγω συναλλαγές, με όλες τις σχετικές πληροφορίες που είναι αναγκαίες. Με βάση αυτές τις πληροφορίες, οι χρήστες των οικονομικών καταστάσεων θα είναι σε θέση να εκτιμήσουν τις επιπτώσεις που θα έχουν οι μισθώσεις στην οικονομική θέση μιας οντότητας, τις ταμειακές ροές και την χρηματοοικονομική τους επίδραση²⁴.

Με την εφαρμογή του εν λόγω Προτύπου, μια οικονομική οντότητα θα είναι σε θέση να εκτιμά τις υποχρεώσεις που απορρέουν από μια μίσθωση ακολουθώντας μια μεθοδολογία που ορίζει το Πρότυπο και θα είναι κοινή για όλες τις οικονομικές οντότητες που καταρτίζουν και δημοσιεύουν οικονομικές καταστάσεις σύμφωνα με τα ΔΠΧΑ²³.

3.4.3 Πεδίο εφαρμογής

Το ΔΠΧΑ 16 έχει ένα ευρύ πεδίο εφαρμογής καθώς εφαρμόζεται σε όλες τις μισθώσεις αλλά και τις υπομισθώσεις. Παρόλα αυτά, εξαίρεση αποτελούν οι παρακάτω περιπτώσεις:

1. Μισθώσεις που αφορούν την εξερεύνηση ή χρήση μεταλλευμάτων, πετρελαίου, φυσικού αερίου και παρόμοιων μη ανανεώσιμων πόρων
2. Μισθώσεις που αφορούν βιολογικά περιουσιακά στοιχεία όπου αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΛΠ 41 «Γεωργία» και κατέχονται από μισθωτή
3. Συμφωνίες παραχώρησης του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών όπου αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης της Διερμηνείας ΕΔΔΠΧΑ 12 «Συμφωνίες παραχώρησης του δικαιώματος παροχής υπηρεσιών»
4. Άδειες χρήσης διανοητικής ιδιοκτησίας που παραχωρούνται από εκμισθωτή και αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις με πελάτες»
5. Δικαιώματα που κατέχονται από μισθωτή δύναμη συμβάσεων παραχώρησης αδειών εκμετάλλευσης όπου αποτελούν αντικείμενο αντιμετώπισης του ΔΛΠ 38 «Άυλα περιουσιακά στοιχεία» και αναφέρεται για στοιχεία όπως παραδείγματος χάριν κινηματογραφικές ταινίες, βιντεοσκοπήσεις, θεατρικά έργα, χειρόγραφα, ευρεσιτεχνίες και συγγραφικά δικαιώματα²⁴. Σε αυτήν την

---

²⁴Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1986

περίπτωση, δίνεται η δυνατότητα στον μισθωτή να εφαρμόσει το εν λόγω Πρότυπο χωρίς όμως να είναι υποχρεωτική η εφαρμογή του.

3.4.4 Πληροφορίες σχετικά με το ΔΠΧΑ 16

Είναι πλέον σαφές πως ο διαχωρισμός που ίσχυε έως τώρα στις μισθώσεις δεν υφίσταται πλέον ενώ οι οικονομικές οντότητες από εδώ και στο εξής θα πρέπει να εξετάζουν τους όρους της μίσθωσης ώστε να εξακριβώσουν εάν θα την συμπεριλάβουν ή όχι στον Ισολογισμό τους. Για να συμβεί αυτό, θα πρέπει μια σύμβαση να παρέχει έλεγχο σε συγκεκριμένο περιουσιακό στοιχείο ενεργητικού για κάποιο ορισμένο χρονικό διάστημα, το οποίο θα πρέπει να είναι μεγαλύτερο των 12 μηνών και το περιουσιακό στοιχείο δεν θα πρέπει να είναι χαμηλής αξίας²⁵. Για παράδειγμα μισθωμένος εξοπλισμός γραφείου ή tablet θεωρείται χαμηλής αξίας ενώ ένα μισθωμένο αυτοκίνητο όχι. Στην περίπτωση όπου η μίσθωση είναι μικρότερη των 12 μηνών και η αξία του στοιχείου χαμηλή, τότε ο μισθωτής μπορεί να αναγνωρίσει τις πληρωμές σχετικά με το στοιχείο αυτό ως έξοδο και να κάνει απόσβεση στην διάρκεια της μίσθωσης ανάλογα την μέθοδο απόσβεσης που αντιπροσωπεύει καλύτερα τα οφέλη από το στοιχείο αυτό.

Αξίζει να αναφερθεί πως το νέο Πρότυπο των μισθώσεων δεν εισάγει καμία αλλαγή και τροποποίηση για τον εκμισθωτή, ο οποίος θα συνεχίσει να διαχωρίζει τις μισθώσεις σε λειτουργικές και χρηματοοικονομικές και να πράττει τα ανάλογα για τον λογιστικό χειρισμό κάθε κατηγορίας.

3.4.6 Διαφορές και μεταβολές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρότυπο

Με βάση τα παραπάνω, το ΔΠΧΑ 16 αλλάζει ριζικά το λογιστικό χειρισμό των μισθώσεων, καθώς παρατηρήθηκε στην πράξη ότι η συντριπτική πλειοψηφία των μισθώσεων αφορά χρηματοδοτική μίσθωση με δικαίωμα απόκτησης των περιουσιακών στοιχείων που ενοικιάζονται από την εταιρία – μισθωτή. Συνεπώς, καταργείται ο διαχωρισμός λειτουργικής και χρηματοδοτικής μίσθωσης από πλευράς επιχειρήσεων - μισθωτών και πλέον από την έναρξη εφαρμογής του ΔΠΧΑ 16, όλα τα περιουσιακά στοιχεία που εκμισθώνονται θα εμφανίζονται στο Ενεργητικό του Ισολογισμού με κάποιες ελάχιστες εξαιρέσεις²⁶.

Αξίζει να επισημανθεί ότι ο νέος λογιστικός χειρισμός των μισθώσεων που εισάγει το ΔΠΧΑ 16 από 1/1/2019 αφορά κυρίως το λογιστικό χειρισμό από πλευράς επιχείρησης – μισθωτή, γιατί από την πλευρά της επιχείρησης – εκμισθωτή

²⁵ Παγκαβάς Χ., (2018), «Πώς χειριζόμαστε τις επιχειρηματικές μισθώσεις μετά την 1/1/2019», άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.euro2day.gr/specials/opinions/article/1626143/pos-antimetopizontai-oi-misthoseis-stis-hrhmatooik.html>

²⁶ Ντότσιος Σ., (2017), «Μισθώσεις: μια νέα εποχή», άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece

εξακολουθεί να ισχύει ο διαχωρισμός σε λειτουργικές και χρηματοδοτικές μισθώσεις, ακολουθώντας την αντίστοιχη λογιστική αντιμετώπιση²⁷.

Όπως γίνεται κατανοητό, ο νέος λογιστικός χειρισμός του leasing εμφανίζει εξαιρετικές μεταβολές στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις, λαμβανομένου υπόψη ότι καταργεί πλήρως το παραδοσιακό σύστημα της λειτουργικής μίσθωσης και ενισχύει αυτό της χρηματοδοτικής.

Αρχικά, όταν η εκμίσθωση αφορά περίοδο άνω των 12 μηνών, τότε αντιμετωπίζεται ως χρηματοδοτική. Πρακτικά αυτό συνεπάγεται ότι δεν αναγνωρίζεται πλέον ένα έξοδο από ενοίκια στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης καθώς έχει καταργηθεί πλήρως η έννοια της λειτουργικής μίσθωσης και επομένως δεν υπάρχει επιβάρυνση των κερδών με δαπάνες ενοικίων όσον αφορά τη μίσθωση πάγιου ενεργητικού. Εξαιρέση υπάρχει στο πρότυπο με μισθώσεις που αφορούν περιόδους λίγων μηνών και μάλιστα κάτω από ένα έτος, τα ενοίκια των οποίων μπορούν να επιβαρύνουν απευθείας την Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης λόγω του περιορισμένου χρονικού διαστήματος. Στην ίδια εξαιρέση εμπίπτουν και πάγια περιουσιακά στοιχεία χαμηλής αξίας που εκμισθώνονται, τα οποία επίσης εμφανίζονται ως μειωτικά στοιχεία στην ίδια λογιστική κατάσταση.

Από λογιστική πλευρά, η χρηματοδοτική μίσθωση αφορά έμμεσο δανεισμό για την απόκτηση παγίων περιουσιακών στοιχείων συνεπώς αντιμετωπίζεται ως απόσβεση δανείου. Πιο συγκεκριμένα, τα πάγια θα εμφανιστούν απευθείας στο ενεργητικό της επιχείρησης – μισθωτή με την υπογραφή της σύμβασης μίσθωσης ως άυλα πάγια με τη μορφή δικαιώματος, αποκτώντας όλα τα οφέλη και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τη χρήση τους από την αρχή της συμφωνίας. Η αξία στην οποία θα εμφανιστούν είναι ίση με την παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων προσαυξημένη με την παρούσα αξία οποιοδήποτε ποσού δοθεί επιπροσθέτως στο μέλλον, δημιουργώντας μια ισόποση και ταυτόχρονη μακροπρόθεσμη υποχρέωση στο παθητικό όσον αφορά τη σταδιακή αποπληρωμή αυτών. Συνεπώς, η χρηματοδοτική μίσθωση δημιουργεί ένα πάγιο στο ενεργητικό και μια μακροπρόθεσμη ισόποση υποχρέωση στο παθητικό.

Από πλευράς αποπληρωμής αυτής της υποχρέωσης, η περιοδική καταβολή του μισθώματος μειώνει την υποχρέωση του παθητικού. Ταυτόχρονα, αναγνωρίζεται ένας τόκος έξοδο από την απόσβεση της παρούσας αξίας ακριβώς όπως συμβαίνει με την απόσβεση του δανείου, που επιβαρύνει τα αποτελέσματα.

Επίσης, διενεργούνται κανονικά αποσβέσεις στο περιουσιακό στοιχείο που εμφανίζονται ως έξοδο στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης.

Το αξιοσημείωτο στις αλλαγές αυτές είναι ότι αγγίζουν σχεδόν το σύνολο των επιχειρήσεων που εφαρμόζουν Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, λαμβανομένου υπόψη ότι η απόκτηση παγίων μέσω της μεθόδου leasing είναι εξαιρετικά διαδεδομένη. Να σημειωθεί επίσης ότι σύμφωνα με έρευνα του International Accounting Standard Board (IASB), οι κλάδοι που θα επηρεαστούν

---

²⁷ (2017), «ΑΠΧΑ 16: Νέο Πρότυπο για τη λογιστική των μισθώσεων», Grant Thornton, άρθρο διαθέσιμο στο http://www.grant-thornton.gr/globalassets/1.-member-firms/greece/insights/pdfs/publications/ifrs-16_-grant-thornton.pdf

κυρίως από 1/1/2019 με την εφαρμογή του νέου προτύπου είναι αυτοί των αεροπορικών μεταφορών, του λιανικού εμπορίου και των ταξιδιών και αναψυχής²⁸.

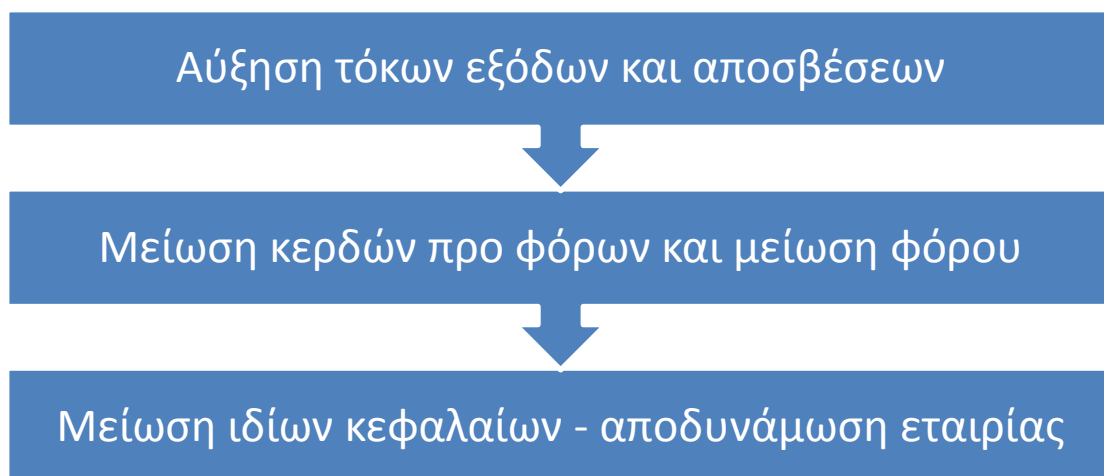
3.4.7 Επιπτώσεις στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις Μισθώσεων

Όπως είναι προφανές, η κατάργηση της λειτουργικής μίσθωσης από πλευράς μισθωτή και η λογιστική απεικόνιση όλων των μισθώσεων (leasing) ως χρηματοδοτικές έχει σημαντικές επιπτώσεις στη πληροφόρηση που παρέχουν οι χρηματοοικονομικές καταστάσεις λαμβανομένου υπόψη ότι το leasing χρησιμοποιείται εκτενώς από την πλειοψηφία των επιχειρήσεων.

Η πρώτη επίπτωση αφορά την απεικόνιση ενός δικαιώματος χρήσης ενός παγίου στο ενεργητικό γεγονός που αυξάνει την αξία του συνόλου του παγίου ενεργητικού μιας επιχείρησης με περαιτέρω συνέπεια την αντίστοιχη αύξηση των υποχρεώσεων που εμφανίζει στο παθητικό.

Από πλευράς κερδοφορίας, η Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης δεν εμφανίζει πλέον ενοίκια έξοδα από μίσθωση, ωστόσο, επιβαρύνεται με τόκους έξοδα από την παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων και αντίστοιχα με το έξοδο των αποσβέσεων όπως προκύπτουν από τη χρήση του δικαιώματος αυτού. Η αλλαγή αυτή οδηγεί σε αυξημένα έξοδα στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης ειδικά τα πρώτα χρόνια χρήσης των παγίων περιουσιακών στοιχείων με άμεση συνέπεια την μείωση των κερδών, γεγονός που θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη μια επιχείρηση εάν θέλει να καταφύγει μελλοντικά σε τραπεζικό δανεισμό.

Προφανώς, η ενδεχόμενη μείωση της κερδοφορίας θα καταλήξει σε μείωση των Ιδίων Κεφαλαίων μέσω του λογαριασμού «Αποτελέσματα εις νέον», γεγονός αντίστοιχα που αποδυναμώνει την καθαρή θέση της επιχείρησης.

²⁸ (2017), «ΑΠΧΑ 16: Νέο Πρότυπο για τη λογιστική των μισθώσεων», Grand Thornton, άρθρο διαθέσιμο στο http://www.grant-thornton.gr/globalassets/1.-member-firms/greece/insights/pdfs/publications/ifrs-16_-grant-thornton.pdf

Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές, ότι η εφαρμογή των αριθμοδεικτών αποδοτικότητας και ρευστότητας που αξιολογούν το σύνολο της πιστοληπτικής ικανότητας μιας επιχείρησης ως προς την ευκολία ή μη λήψης δανείου όποτε υπάρχει ανάγκη ενδέχεται να μειωθεί ή τουλάχιστον να απαιτηθούν περισσότερες εγγυήσεις από τα πιστωτικά ιδρύματα.

Μια ακόμη επίπτωση που αναμένεται να συναντηθεί με την εφαρμογή του προτύπου αυτού αφορά το φορολογικό καθεστώς που ισχύει σε κάθε χώρα ως προς τη φορολογική μεταχείριση των χρηματοδοτικών συμβάσεων. Ειδικά στην Ελλάδα, ο φορολογικός νόμος 4172/2013 αναγνωρίζει διαφορετικούς συντελεστές απόσβεσης των περιουσιακών στοιχείων, επομένως αναμένονται αποκλίσεις στο τελικό φόρο πληρωτέο ή ακόμα και σε άλλες σχετικές συναλλαγές.

Επίσης, σε κάθε περίπτωση η ριζική αλλαγή που επιφέρει το ΔΠΧΑ 16 σχεδόν στο σύνολο των οικονομικών επιχειρήσεων που αποφασίζουν να ενισχύσουν τα περιουσιακά τους στοιχεία με τη μορφή leasing έχει ως αποτέλεσμα ένα αρκετά υψηλό κόστος μηχανογράφησης προκειμένου όλα τα συστήματα να εναρμονιστούν στις νέες διατάξεις χωρίς να δημιουργηθεί λάθος ή σφάλμα.

Μάλιστα, θα πρέπει να σημειωθεί ότι ειδικά για την αλλαγή και αναβάθμιση των συστημάτων στις νέες διατάξεις θα πρέπει η Διοίκηση κάθε επιχείρησης να αξιολογήσει και να επανεκτιμήσει ποιες μισθώσεις θα μετατραπούν από λειτουργικές σε χρηματοδοτικές, ποιες θα αποφασίσουν να καταργηθούν και ποιες βρίσκονται προς τη λήξη τους με μειωμένη αξία ώστε να καταχωρηθούν απευθείας στα αποτελέσματα χρήσης. Σε κάθε περίπτωση, θα πρέπει να εξεταστεί κάθε σύμβαση μίσθωσης μεμονωμένα ώστε από τα πραγματικά περιστατικά να γίνει ομαλή η μετάβαση από το καταργούμενο ΔΛΠ 17 στο νεοεισαχθέν ΔΠΧΑ 16.

Μια ακόμα συνέπεια που αφορά το λογιστικό χειρισμό των μισθώσεων είναι η θέση της εκάστοτε επιχείρησης – μισθωτή στην υπογραφή συμβάσεων από τον Ιανουάριο του 2019 και μετά. Πρακτικά αυτό συνεπάγεται ότι εάν αποφασίζεται η χρήση περιουσιακών στοιχείων για λιγότερο από ένα χρόνο με συνεχή τάση αλλαγής αυτών, όπως μπορεί να συμβαίνει με συγκεκριμένου τύπου μηχανήματα, τότε το κόστος αυτών θα εμφανιστεί ως δαπάνη εξόδου απευθείας στην Κατάσταση Αποτελεσμάτων Χρήσης. Τα έξοδα αυτά θα μειώσουν με τη σειρά τους τα κέρδη της χρήσης και τα ίδια κεφάλαια της εταιρίας με τη διαδικασία που αναφέρθηκε ανωτέρω.

Το σίγουρο είναι ότι το ΔΠΧΑ 16 αποσαφηνίζει πλήρως το λογιστικό χειρισμό των μισθώσεων ειδικά για τους μισθωτές, καθώς δεν αφήνει την υποκειμενική κρίση στις Διοικήσεις αυτών εάν κάποιες συμβάσεις μίσθωσης εντάσσονται στις λειτουργικές ή στις χρηματοδοτικές, καθώς το ΔΛΠ 17 όριζε συγκεκριμένα κριτήρια αξιολόγησης στην παράγραφο 10, επαφίόμενο στις πραγματικές περιστάσεις που ισχύουν σε κάθε μίσθωση μεμονωμένα²⁹. Με τις παλαιές διατάξεις, θα έπρεπε κάθε

²⁹ <https://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/17700>

Διοίκηση να αξιολογήσει μεμονωμένα εάν η εκάστοτε σύμβαση πληροί τις προϋποθέσεις να χαρακτηριστεί ως χρηματοδοτική εάν δεν είναι γραπτώς αποσαφηνισμένο, με κριτήρια όπως το χρονικό διάστημα αυτής συγκριτικά με το σύνολο της οικονομικής ζωής του παγίου, την παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων εάν είναι μικρότερη από την εύλογη αξία του παγίου τη χρονική στιγμή της σύμβασης κτλ.

3.5 Περιγραφή & ανάλυση του ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια»

3.5.1 Γνωριμία με νέο πρότυπο ΔΠΧΑ 17

Για πρώτη φορά, παρουσιάζεται το 2017, από το Συμβούλιο Διεθνών Λογιστικών Προτύπων, ένα ολοκληρωμένο πρότυπο που πραγματεύεται τα ασφαλιστήρια συμβόλαια. Όπως τα περισσότερα πρότυπα έτσι κι αυτό στοχεύει στην διαφάνεια και την αρτιότερη παρουσίαση των χρηματοοικονομικών καταστάσεων κυρίως των οντοτήτων του ασφαλιστικού κλάδου. Το ήδη υπάρχον πρότυπο ΔΠΧΑ 4 «Ασφαλιστήρια συμβόλαια», έδινε την επιλογή στις οντότητες που δραστηριοποιούνταν στο χώρο της ασφάλισης, να ανατρέξουν στα εθνικά πρότυπα για την αντιμετώπιση των ασφαλιστικών συμβολαίων με αποτέλεσμα την μεγάλη δυσκολία που είχαν οι επενδυτές στη συγκρισιμότητα των οικονομικών καταστάσεων. Με την ισχύ του, την 1 Ιανουαρίου του 2021, το Πρότυπο 17 θα απαιτήσει ουσιαστικά από τις οικονομικές οντότητες, να λογιστικοποιούν τα ασφαλιστήρια συμβόλαια με έναν τρόπο που θα είναι ενιαίος για όλες τις οντότητες, καταργώντας τα όσα ισχύουν έως τώρα με βάση το ΔΠΧΑ 4.

Αν και το πρότυπο θα αρχίσει να εφαρμόζεται σε περίπου 3 χρόνια, είναι ήδη επιτακτική η ανάγκη για τις οντότητες του ασφαλιστικού κλάδου, να αρχίσουν μελέτες και αναλύσεις για τις επιπτώσεις και τις αποκλίσεις που θα τις οδηγήσει η εφαρμογή του νέου προτύπου, ώστε να λάβουν τις πλέον κατάλληλες αποφάσεις και να προχωρήσουν στην υλοποίηση των απαραίτητων προσαρμογών για τις πολιτικές, τις διαδικασίες και τα πληροφοριακά τους συστήματα³⁰.

Η γρήγορη ενημέρωση γύρω από το ΔΠΧΑ 17 καθώς και τις διευκρινήσεις που θα ακολουθήσουν, η εκπαίδευση των στελεχών των οντοτήτων για την εφαρμογή του Προτύπου, η κατανόηση των τεχνικών απαιτήσεων που θα συνοδεύουν την εφαρμογή του, μόνο θετικά αποτελέσματα θα έχει για τις οντότητες του κλάδου των ασφαλίσεων που θα προβούν σε τόσο σημαντικές αλλαγές.

Με την εφαρμογή του το ΔΠΧΑ 17, δύναται να επηρεάσει ιδιαίτερα τις οντότητες που παρέχουν μακροπρόθεσμα συμβόλαια, ενώ το νέο Πρότυπο θα ισχύει για όλα τα ασφαλιστικά συμβόλαια, είτε αυτά είναι βραχυπρόθεσμα, όπως

---

³⁰ (2017), «Η υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 17 φέρνει αλλαγές για τις ασφαλιστικές», PWC, άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.euro2day.gr/news/enterprises/article/1546044/pwc-h-yiothethsh-toy-dpha-17-fernei-allages-gia-ti.html>

συμβόλαια ασφάλισης οχημάτων, είτε μακροπρόθεσμα, όπως επενδυτικά συμβόλαια ή συμβόλαια ασφάλισης ζωής.

3.5.2 Διαφορές και μεταβολές σε σύγκριση με το προηγούμενο πρότυπο

Όπως έγινε κατανοητό, το ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια» αποτελεί συνέχεια και συμπλήρωση του ΔΠΧΑ 9 όσον αφορά το νέο λογιστικό χειρισμό των χρηματοοικονομικών μέσων με περαιτέρω εφαρμογή στη λογιστική αντιμετώπιση των ασφαλιστηρίων συμβολαίων, επηρεάζοντας προφανώς τη στρατηγική και τις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Λαμβανομένου μάλιστα υπόψη, ότι οι αλλαγές που επιφέρει το ΔΠΧΑ 17 στο συγκεκριμένο κλάδο απαιτούν και αναβάθμιση των αναλογιστικών μοντέλων και των πληροφοριακών συστημάτων που χρησιμοποιούνται λόγω της φύσης και της ιδιαιτερότητας του κλάδου των ασφαλειών, κρίνεται λογική η πρώτη εφαρμογή του την 1/1/2021³¹.

Σε κάθε περίπτωση μια αλλαγή στον τρόπο υπολογισμού και αποτίμησης των ασφαλιστηρίων συμβολαίων έχει σημαντικές και άμεσα κατανοητές επιπτώσεις στις λογιστικές καταστάσεις του συγκεκριμένου κλάδου εάν αναλογιστεί κανείς ότι η χρήση των ασφαλειών για την αντιμετώπιση των καθημερινών κινδύνων είτε σε επίπεδο εμπορίου είτε ακινήτων είτε και στα ατυχήματα ζωής, έχει ιδιαίτερα αυξητική έξαρση κατά την οικονομική ύφεση, που ο φόβος παρακινεί πολλούς καταναλωτές να προβούν σε ασφάλεια περισσότερων κατηγοριών.

Η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 17 αφορά το σύνολο των ασφαλιστηρίων συμβολαίων τόσο βραχυχρόνιου ορίζοντα όπως η ασφάλιση των οχημάτων όσο και μακροχρόνιου χρονικού διαστήματος κυρίως όσον αφορά την ασφάλιση της ανθρώπινης ζωής και τα συναφή επενδυτικά και συνταξιοδοτικά προγράμματα. Το νέο πρότυπο εισάγει ένα ριζικά νέο λογιστικό μοντέλο αποτίμησης των ασφαλιστηρίων συμβολαίων που θα επιφέρει σημαντικές οικονομικές επιπτώσεις στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των επιχειρήσεων του κλάδου, με τη χρήση πάντα των αναλογιστικών μεθόδων, δηλαδή των μαθηματικών μοντέλων που βασίζονται στη στατιστική για τον ορθό υπολογισμό διαφόρων οικονομικών μεγεθών του μέλλοντος υπό συγκεκριμένες πιθανότητες και συνθήκες.

Αυτό στην ουσία που στοχεύει είναι η καλύτερη δυνατή αποτίμηση των ασφαλιστικών υποχρεώσεων μιας επιχείρησης κατά την ημερομηνία κλεισίματος του Ισολογισμού, δηλαδή σε τρέχουσες συνθήκες, λαμβάνοντας όμως υπόψη επικαιροποιημένες ενδείξεις και χρησιμοποιώντας ασφαλείς μετρήσεις όσον αφορά την πορεία των μελλοντικών ταμειακών ροών. Αυτό συνεπάγεται ότι το ΔΠΧΑ 17 στοχεύει στη λογιστικοποίηση των ασφαλιστικών συμβολαίων σε χρηματικούς όρους του σήμερα και όχι στο ιστορικό κόστος, χωρίς να λαμβάνει πλέον υπόψη τα

---

³¹ (2017), «Αλλαγές στις ασφαλιστικές εταιρείες από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 17», άρθρο στην εφημερίδα Ναυτεμπορική διαθέσιμο στο <https://www.naftemporiki.gr/finance/story/1246465/allages-stis-asfalistikies-etairies-apo-tin-uiothetisi-tou-dpcha-17>

δεδομένα και τα στοιχεία που ίσχυαν στο παρελθόν κατά τη σύναψη του συμβολαίου. Συγκεκριμένα, οι αρχές επιμέτρησης του προτύπου απαιτούν³²:

- Στοιχειοθετημένες και αντικειμενικές εκτιμήσεις των μελλοντικών ταμειακών ροών, γεγονός που συνεπάγεται περισσότερη και όσο το δυνατόν πιο συγκεκριμένη πληροφόρηση και λήψη δεδομένων σε όλα τα επίπεδα.
- Προεξοφλητικά επιτόκια που είναι συναφή με τα χαρακτηριστικά των ταμειακών ροών που θα επιφέρουν τα ασφαλιστικά συμβόλαια στο μέλλον.
- Ένα μοντέλο που να συμπεριλαμβάνει και να αξιολογεί μη χρηματοοικονομικούς παράγοντες, που είναι από τα πιο κρίσιμα και δύσκολα υπολογίσιμα σημεία σε επίπεδο οικονομικών εκτιμήσεων.

Συνεπώς, η αξία αποτίμησης των ασφαλιστικών συμβολαίων που έχουν συνάψει θα είναι επίκαιρη και σύγχρονη, ενώ θα επαφίεται σε πολύ ορθά δομημένο αναλογιστικό μοντέλο μελλοντικών προβλέψεων που θα συρρικνώσει όσο είναι δυνατόν το ενδεχόμενο λάθους. Λογιστικά, ο νέος τρόπος αξιολόγησης των υποχρεώσεων αυτών δύναται να εμφανίσει και επιπλέον κέρδη κατά την πραγματοποίηση της παροχής των ασφαλιστικών υπηρεσιών, συγκρίνοντας την πραγματικότητα με την αναλογιστική μελέτη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται για τη μεταβλητότητα των αποτελεσμάτων των εταιριών του κλάδου³³.

Η μεταβολή που επέρχεται στο λογιστικό χειρισμό των ασφαλιστικών συμβολαίων απαιτεί τη χρήση αναβαθμισμένων μοντέλων αναλογιστικής μελέτης και σωστής αξιολόγησης μελλοντικών παραγόντων, ώστε να κριθούν ρεαλιστικά οι επιπτώσεις που θα έχουν τα ασφαλιστήρια συμβόλαια στο μέλλον όσον αφορά την ταμειακή εκροή που θα ζητήσουν για την κάλυψη των αποζημιώσεων. Συνεπώς, η επιτυχία εφαρμογής του ΔΠΧΑ 17 επαφίεται και σε άλλους κλάδους κυρίως της πληροφορικής και του αναλογιστικής, γεγονός που απαιτεί επιπλέον την κατάλληλη ενημέρωση, επιμόρφωση και εκπαίδευση του προσωπικού.

Σε αυτά τα πλαίσια, το συγκεκριμένο πρότυπο παρουσιάζει 3 μεθόδους αποτίμησης των ασφαλιστικών συμβολαίων³⁴:

A. *Building Block Approach*, που είναι και η βασική μέθοδος, καθώς η αποτίμηση των μελλοντικών ταμειακών ροών γίνεται για διάστημα μεγαλύτερο, εκτιμώντας τον κίνδυνο για την αβέβαιη πραγματοποίηση των ροών αυτών και τη μελλοντική κερδοφορία από το εκάστοτε ασφαλιστικό συμβόλαιο.

B. *Premium Allocation Approach*, η οποία αποτελεί απλοποιημένη μορφή της πρώτης για συμβόλαια βραχυχρόνιου ορίζοντα έως 12 μηνών και στην ουσία

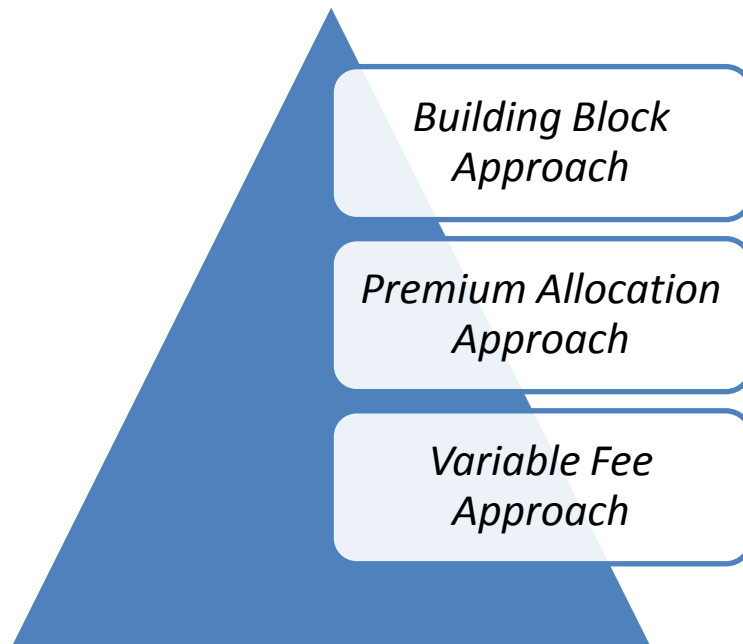
³² <https://www.taxheaven.gr/news/news/view/id/35247>

³³ (2017), «Η ΕΥ σχολιάζει το νέο λογιστικό πρότυπο ΔΠΧΑ 17- ορόσημο για τις χρηματοοικονομικές αναφορές των ασφαλιστικών εταιρειών», άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.ey.com/gr/en/newsroom/news-releases/news-i-ey-sxoliazei-to-neo-logistikoprotypo-dxpa-17-orosimo-gia-tis-xrimatooikonomikes-anafores-twn-asfalistikwn-etairaiwn>

³⁴ (2018), «Ποιο είναι το «κλειδί» για την επιτυχημένη εφαρμογή του IFRS 17 από τις ασφαλιστικές εταιρείες;», άρθρο δημοσιευμένο στο <https://www.nextdeal.gr/asfalistikes-eidiseis/idiotiki-asfalisi/100616/poio-einai-kleidi-gia-tin-epityhimeni-efarmogi-toy>

βασίζεται στην εκτίμηση των μη δεδουλευμένων ασφαλιστρών που απομένουν για την ολοκλήρωση του συμβολαίου με τις αντίστοιχες υποχρεώσεις που αυτό δημιουργεί.

C. *Variable Fee Approach*, η οποία εφαρμόζεται μόνο σε συμβόλαια με συμμετοχή στα κέρδη της εταιρίας.

Πίνακας 4: Λογιστικοί μέθοδοι αποτίμησης ασφαλιστικών συμβολαίων με βάση τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 17

Μια ακόμη διαφορά που εμφανίζεται με τις νέες διατάξεις είναι ο τρόπος που θα υπολογίζονται τα αποτελέσματα χρήσης των ασφαλιστικών εταιριών με την αναγνώριση κερδών κατά τη διάρκεια εξέλιξης και πραγματοποίησης των όρων των συμβολαίων, ανάλογα με την έκταση εμφάνισης του κινδύνου που καλύπτει και της μεθόδου αποτίμησης που χρησιμοποιείται. Πρακτικά αυτό συνεπάγεται ακόμα περισσότερη και μεγαλύτερη πληροφόρηση στις γνωστοποιήσεων των χρηματοοικονομικών καταστάσεων που να επιτυγχάνει ένα ικανοποιητικό βαθμό διαφάνειας και κυρίως κατανόησης των δεδομένων από την πλευρά των χρηστών.

3.5.3 Επιπτώσεις στις Χρηματοοικονομικές Καταστάσεις των Ασφαλιστικών Επιχειρήσεων

Όπως γίνεται κατανοητό, το αντικείμενο που πραγματεύεται το ΔΠΧΑ 17 είναι εξαιρετικά πολύπλοκο και πολυσύνθετο, καθώς απαιτεί τη γνώση αρκετών στοιχείων και περαιτέρω την εκτίμηση πολλών αστάθμητων παραγόντων ώστε τελικά να επιτευχθεί η λογιστική απεικόνιση ενός ασφαλιστικού συμβολαίου σε τρέχουσες

αξίες³⁵. Σε αυτό θα πρέπει να προστεθεί και το κόστος που θα προκύψει για τις ασφαλιστικές εταιρίες προκειμένου να επενδύσουν πόρους και κεφάλαια στην αναβάθμιση των συστημάτων τους, γεγονός που αιτιολογεί την πρώτη εφαρμογή του προτύπου από 1/1/2021.

Αρχικά, η βασική επίπτωση στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ασφαλιστικών εταιριών αφορά την αξία των συμβολαίων που θα απεικονίσουν στο παθητικό ώστε να είναι εύλογη, επίκαιρη και αληθής. Για να συμβεί αυτό θα πρέπει να εφαρμόζεται ένα σύγχρονο και αποτελεσματικό αναλογιστικό μοντέλο υπολογισμού των μελλοντικών ροών με τρόπο που να περιορίζει σημαντικά την αβεβαιότητα των μεγεθών συνδυαστικά με σύγχρονα και επαρκή πληροφοριακά συστήματα. Αυτό συνεπάγεται ότι απαιτείται πολύ καλή γνώση μαθηματικών και στατιστικής ώστε να δημιουργούνται σωστά μοντέλα εκτιμήσεων. Σε όλα τα παραπάνω που στην ουσία συνθέτουν την υλικοτεχνική υποδομή που απαιτείται για την ορθή λειτουργία του λογιστηρίου, θα πρέπει να προστεθεί και η άρτια και κατάλληλη εκπαίδευση του προσωπικού τόσο στις νέες διατάξεις όσο και στα μοντέλα που λογιστικά θα τις εφαρμόσουν, που αποτελεί μια ακόμα σημαντική επίπτωση οικονομικού περιεχομένου από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 17.

Περαιτέρω, οι ασφαλιστικές εταιρίες όλο το χρονικό διάστημα και μέχρι την πρώτη εφαρμογή του προτύπου την 1/1/2021 θα πρέπει να καταλήξουν στην κατάλληλη στρατηγική που θα ακολουθήσουν ως προς το ποια λογιστική μέθοδο αποτίμησης θα επιλέξουν και ανάλογα να προσαρμόσουν τις παραδοχές και τις αρχές που θα εφαρμοστούν στη μέθοδο αυτή. Για το λόγο αυτό, ήδη η Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων προτείνει σε όλες τις ελληνικές ασφαλιστικές εταιρίες να προβούν ήδη σταδιακά στις απαιτούμενες εσωτερικές αλλαγές που να συνάδουν στις νέες διατάξεις προκειμένου η μετάβαση στο ΔΠΧΑ 17 το 2021 να γίνει ομαλά και αποτελεσματικά.

Από λογιστική πλευρά, η αλλαγή στον τρόπο επιμέτρησης των ασφαλιστικών συμβολαίων απορρίπτοντας το ιστορικό κόστος και εφαρμόζοντας λογιστικά μοντέλα που είναι σε τρέχουσες αξίες ως προς το πιο επίκαιρο του περιεχομένου τους, επιφέρει σημαντικές επιπτώσεις στις λογιστικές γνωστοποιήσεις που θα πρέπει να δημοσιευθούν όσον αφορά τις μεταβολές στην κερδοφορία των χρήσεων και στην αντίστοιχη επιρροή των ιδίων κεφαλαίων. Συνεπώς, θα πρέπει να παρέχονται όλες οι απαιτούμενες πληροφορίες που να εξηγούν απλά και κατανοητά τις επιπτώσεις στα αποτελέσματα των ασφαλιστικών εταιριών ώστε να επιτυγχάνεται διαύγεια και συγκρισιμότητα των οικονομικών μεγεθών.

Προφανώς όλα τα ανωτέρω οδηγούν τις εν λόγω εταιρίες στον επανασχεδιασμό του προϋπολογισμού που διαθέτουν και που απαιτεί πόρους για τον εκσυγχρονισμό των δομών, την εκπαίδευση του προσωπικού και την εκτίμηση των επιπτώσεων από την εφαρμογή του ΔΠΧΑ 17 στις χρηματοοικονομικές καταστάσεις των ασφαλιστικών εταιριών ώστε να είναι ομαλή και χωρίς λάθη η μετάβαση.

---

³⁵ (2018), «Ποιο είναι το «κλειδί» για την επιτυχημένη εφαρμογή του IFRS 17 από τις ασφαλιστικές εταιρείες;», άρθρο δημοσιευμένο στο <https://www.nextdeal.gr/asfalistikes-eidiseis/idiotiki-asfalisi/100616/poio-einai-kleidi-gia-tin-epityhimeni-efarmogi-toy>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ 4

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΠΧΑ 9³⁶

Την 2/1/20Χ0 η Τράπεζα ΛΑΜΔΑ χορήγησε ένα δάνειο στην επιχείρηση ΕΨΙΛΟΝ αξίας 100.000€ με ετήσιο επιτόκιο 5%, το οποίο θα εξοφληθεί σε πέντε ετήσιες δόσεις στο τέλος κάθε έτους δηλαδή την 31/12.

Η τοκοχρεολυτική δόση της εν λόγω ράντας δανείου εάν η παρούσα αξία του δανείου 100.000€ εξομοιωθεί με τον όρο της ράντας σε πέντε δόσεις και προεξοφλημένο με 5% είναι 23.097€:

$$100.000 = \frac{\text{δόση}}{(1+0,05)^1} + \frac{\text{δόση}}{(1+0,05)^2} + \frac{\text{δόση}}{(1+0,05)^3} + \frac{\text{δόση}}{(1+0,05)^4} + \frac{\text{δόση}}{(1+0,05)^5}$$

Την ίδια ημερομηνία η τράπεζα αξιολόγησε την πιστοληπτική ικανότητα της επιχείρησης ΕΨΙΛΟΝ συνυπολογίζοντας:

- Την τρέχουσα αξία αποτίμησης των περιουσιακών της στοιχείων ως αντικείμενο ενδεχόμενης κατάσχεσης,
- Το επίπεδο τρέχουσας ρευστότητας που διαθέτει η εταιρία τα τελευταία χρόνια,
- Τις εγγυητικές επιστολές των ιδιοκτητών της.

Από τα ανωτέρω κατέληξε ότι η χορήγηση του εν λόγω δανείου είναι ασφαλής και έκρινε ότι πιθανότατα δεν θα λάβει το 10% του κεφαλαίου στην περίπτωση που συμβεί μια έκτακτη και μόνιμου χαρακτήρα απομείωση στο μέλλον λόγω οικονομικής ύφεσης.

Συνεπώς, οι αρχικές λογιστικές εγγραφές του δανείου έχουν ως εξής:

2/1/20Χ0	
Δάνεια εισπρακτέα	100.000
Καταθέσεις όψεως	100.000

³⁶ Γκίκας Δ, (2008), «Χρηματοοικονομική Λογιστική», εκδ Γ. Μπένου, Γ έκδοση, σελ 268 (παρόμοιο παράδειγμα)

2/1/20Χ0

Λοιπές προβλέψεις (έξοδο)	10.000*
Προβλέψεις απομείωσης δανείων εισπρακτέων	10.000
<hr/>	
<i>*100.000,00*10%</i>	

Την 2/1/20Χ2 η Τράπεζα ΛΑΜΔΑ αφού ήδη έχει εισπράξει τις δύο πρώτες δόσεις συνολική αξίας 46.194€ (23.097*2), ενημερώνεται ότι ο μεγαλύτερος πελάτης της επιχείρησης ΕΨΙΛΟΝ πτώχευσε αιφνιδίως αφήνοντας ένα εξαιρετικά σημαντικό ποσό οφειλής. Για το λόγο αυτό προχώρησε στην αύξηση των σχηματισμένων προβλέψεων κατά 30%, καθώς ήδη το Διοικητικό Συμβούλιο της ΕΨΙΛΟΝ ζητά συνάντηση για την επαναδιαπραγμάτευση των όρων του δανείου:

2/1/20Χ2

Λοιπές προβλέψεις (έξοδο)	30.000*
Προβλέψεις απομείωσης δανείων εισπρακτέων	30.000
<hr/>	
<i>*100.000,00*30%</i>	

Συνεπώς, το σύνολο των προβλέψεων απομείωσης δανείων εισπρακτέων που θα εμφανιστεί στον Ισολογισμό ανέρχεται σε 40.000€.

Την 31/12/20Χ2 το Διοικητικό Συμβούλιο της επιχείρησης ΕΨΙΛΟΝ ανακοινώνει ότι δεν μπορεί να αποπληρώσει άλλη δόση δανείου λόγω έλλειψης ρευστότητας και έχει αποφασίσει και τη διακοπή των δραστηριοτήτων της ως απόρροια της πτώχευσης του μεγαλύτερου πελάτη της.

Η Τράπεζα ΛΑΜΔΑ προβαίνει στην αναγνώριση μιας ζημίας απομείωσης για το εναπομείναντα υπόλοιπο $100.000 - 46.194 = 53.806€$, κάνοντας χρήση παράλληλα των σχηματισμένων προβλέψεων της σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 17:

31/12/20Χ2

Προβλέψεις απομείωσης δανείων εισπρακτέων	40.000
Ζημία απομείωσης δανείων εισπρακτέων	13.806
Δάνεια εισπρακτέα	53.806
<hr/>	

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΠΧΑ 15

Την 1/1/20Χ0 η επιχείρηση ΚΑΠΑ πώλησε ένα εκτυπωτικό μηχάνημα αξίας €6.000. Για τα μηχανήματα αυτά, η επιχείρηση παρέχει εγγύηση καλής λειτουργίας δωρεάν για ένα έτος. Με βάση ιστορικά δεδομένα ότι το κόστος αποκατάστασης των βλαβών εκτιμάται στο 4% της αξίας πώλησης σύμφωνα με τις βλάβες που κατά μέσο όρο εμφανίζουν τα εν λόγω μηχανήματα.

Επιπλέον, η ΚΑΠΑ δίνει τη δυνατότητα για παροχή επιπλέον ενός έτους εγγύησης από την ημερομηνία λήξης του πρώτου έτους δωρεάν εγγύησης καλής λειτουργίας, την οποία αγόρασε ο πελάτης - επιχείρηση αντί 54,42€, ποσό που αντιστοιχεί στην παρούσα αξία του μελλοντικού ποσού 60€ από την παροχή εγγύησης με προεξοφλητικό επιτόκιο 5%.

Ζητείται ο λογιστικός χειρισμός του άνω γεγονότος χωρίς να ληφθεί υπόψη η διάσταση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

ΛΥΣΗ

Πώληση του εκτυπωτικού μηχανήματος και της επιπλέον εγγύησης καλής λειτουργίας σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 15:

1/1/20Χ0

Πελάτες	6.054,42
Πωλήσεις εμπορευμάτων	6000,00
Έσοδα επομένων χρήσεων	54,42

Αναγνώριση της πρόβλεψης εγγύησης καλής λειτουργίας όσον αφορά το πρώτο δωρεάν έτος παροχής εγγύησης:

31/12/20Χ0

Λοιπές προβλέψεις (έξοδο)	240,00*
Προβλέψεις εγγυήσεων καλής λειτουργίας	240,00

*6000,00*4%

Αναγνώριση του τόκου εσόδου από την προεξόφληση της αγοραζόμενης επιπλέον εγγύησης καλής λειτουργίας στο τέλος του πρώτου έτους, ως διακριτό έσοδο από μια ξεχωριστή σύμβαση με τον πελάτη σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 15:

31/12/20X0

Έσοδα επομένων χρήσεων	2,72*
Τόκοι πιστωτικοί	2,72
<hr/>	
*54,42*5%	

Αναγνώριση του τόκου εσόδου από την προεξόφληση της αγοραζόμενης επιπλέον εγγύηση καλής λειτουργίας στο τέλος του δεύτερου έτους:

31/12/20X1

Έσοδα επομένων χρήσεων	2,85*
Τόκοι πιστωτικοί	2,85
<hr/>	
*(54,42+2,72)*5%	

Αναγνώριση του εσόδου από την παροχής της επιπλέον εγγύησης καλής λειτουργίας στο τέλος του δεύτερου έτους:

31/12/20X1

Έσοδα επομένων χρήσεων	60,00
Έσοδα από παροχή εγγυήσεων	60,00
<hr/>	

Όπως γίνεται κατανοητό, σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 15 η σύμβαση με τον πελάτη όπως προκύπτει από την πώληση του εκπτώσιμου μηχανήματος πληροί τις προϋποθέσεις του εν λόγω προτύπου και απαιτεί να αναγνωριστούν λογιστικά τα έσοδα από τη σύμβαση αυτή ανά κατηγορία και χρονικά όποτε αυτά πραγματοποιούνται με βάση τις αρχές της αυτοτέλειας και του δεδουλευμένου.

Συνεπώς, η επιχείρηση ΚΑΠΑ θα αναγνωρίσει ένα έσοδο από την πώληση του εκπτώσιμου μηχανήματος το 20X0, τα έσοδα από τους τόκους για την παροχής εγγύησης τα έτη 20X0 και 20X1 και ένα έσοδο από την εγγύηση που καλύφθηκε το δεύτερο έτος ως έξτρα προϊόν αγοράς από την επιχείρηση – πελάτης. Αυτό συνεπάγεται ότι το έσοδο αναγνωρίζεται στο χρόνο που πραγματοποιείται και μεμονωμένα για κάθε αιτία που δημιουργείται.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΠΧΑ 16³⁷

Η επιχείρηση ΕΨΙΛΟΝ η οποία εφαρμόζει τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα στην τήρηση βιβλίων και στοιχείων, μίσθωσε την 02/01/20X1 ένα μηχάνημα για πενταετή περίοδο. Για τη μίσθωση αυτή δίνονται οι εξής περαιτέρω πληροφορίες:

- 1) Το ετήσιο μίσθωμα ανέρχεται σε € 318.816 και καταβάλλεται στο τέλος κάθε ετήσιας περιόδου και συγκριμένα κάθε 31/12.
- 2) Η παρούσα αξία των μελλοντικών μισθωμάτων της πενταετίας ανέρχεται σε €1.350.000, ποσό που προέκυψε με επιτόκιο προεξόφλησης 5%.
- 3) Η ΕΨΙΛΟΝ έχει δικαίωμα αγοράς του μηχανήματος στη λήξη της μισθωτικής περιόδου καταβάλλοντας το επιπλέον ποσό των € 63.814, η παρούσα αξία του οποίου στις 02/01/Χ1 είναι €50.000.
- 4) Η ωφέλιμη ζωή του μηχανήματος ανέρχεται σε 7 έτη, ενώ η υπολειμματική του αξία σε €300.000.

Ζητείται ο λογιστικός χειρισμός της άνω μίσθωσης από την πλευρά της μισθώτριας επιχείρησης ΕΨΙΛΟΝ για τη χρήση 20X1 και έως την καταβολή του πρώτου μισθώματος την 2/1/20X2 χωρίς να ληφθεί υπόψη η διάσταση του Φόρου Προστιθέμενης Αξίας.

ΛΥΣΗ

Προσδιορισμός της αξίας του παγίου και της σχετικής υποχρέωσης την 02/01/20X1

Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΔΠΧΑ 16, η αξία ενός μισθωμένου παγίου με βάση τη χρηματοδοτική μίσθωση στην οποία θα εμφανιστεί στο ενεργητικό του Ισολογισμού της Έψιλον είναι ίση με την παρούσα αξία όλων των καταβολών που θα εξοφλήσει η επιχείρηση προς την ιδιοκτήτρια και συγκεκριμένα:

Παρούσα αξία μελλοντικών μισθωμάτων	1.350.000
Παρούσα αξία τιμής αγοράς στη λήξη της μισθωτικής περιόδου	50.000
Αξία κτήσης παγίου	<u>1.400.000</u>

³⁷ Καραμάνης Κ, (2018), “Σημειώσεις χρηματοοικονομικής λογιστικής” τμήματος οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων ΟΠΑ, διαθέσιμο στο www.aueb.gr

Υπολογισμός εξόδων της χρήσης 20X1

Τη χρήση 20X1 θα βαρύνουν οι αποσβέσεις από τη χρήση του παγίου όπως υπολογίζονται με βάση την ωφέλιμη ζωή τους και επιπλέον οι τόκοι (χρηματοοικονομικό κόστος) της υποχρέωσης από τη μίσθωση λόγω της προεξόφλησης της στο σήμερα:

Αποσβέσεις

Αξία κτήσης παγίου	1.400.000
Υπολειμματική αξία	300.000
Αποσβεστέα αξία	<u>1.100.000</u>
Ωφέλιμη ζωή - έτη	7
Ετήσιες αποσβέσεις	157.143

Χρεωστικοί τόκοι

Ποσό υποχρέωσης 02/01/20X1	1.400.000
Επιτόκιο	5%
Τόκοι περιόδου 02/01/20X1 έως 31/12/20X1	<u>70.000</u>

Εγγραφή της συναλλαγής την 02/01/20X1 ως προς τη λογιστική απεικόνιση του παγίου

Πάγια χρηματοδοτικής μίσθωσης	<u>1.400.000</u>
Υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης	1.400.000

Απαιτούμενες εγγραφές στις 31/12/20X1

Αποσβέσεις παγίων χρηματοδοτικής μίσθωσης	<u>157.143</u>
Αποσβεσμένα πάγια χρηματοδοτικής μίσθωσης	157.143
Χρεωστικοί τόκοι	<u>70.000</u>

Υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης

70.000

Εγγραφή καταβολής του πρώτου μισθώματος την 02/01/20Χ2, αφού ολοκληρώθηκε ένας χρόνος

Υποχρεώσεις χρηματοδοτικής μίσθωσης	318.816
Καταθέσεις όψεως	318.816

ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΠΧΑ 17

Παρακάτω παρατίθενται οι παράγοντες που θα πρέπει να συνεκτιμηθούν σε όλους τους σχετιζόμενους λογαριασμούς προκειμένου να αναγνωρισθεί λογιστικά η αξία ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου ως υποχρέωση στον Ισολογισμό όπως αυτό απεικονίζεται από παράδειγμα που δημοσίευσε το IFRS Foundation για καλύτερη κατανόηση των εννοιών³⁸. Να σημειωθεί ότι τα ποσά είναι ενδεικτικά και είναι σε νομισματικές μονάδες.

	Εκτιμήσεις της παρούσας αξίας των μελλοντικών ταμειακών ροών ³⁹	Προσαρμογή κινδύνου στο μη χρηματοοικονομικό κίνδυνο ⁴⁰	Περιθώριο κέρδους από τα ασφαλιστικά συμβόλαια ⁴¹	Υποχρέωση από ασφαλιστικά συμβόλαια ⁴²
Υπόλοιπο αρχής	372	80	165	617
Χρημ/κά έξοδα ασφάλισης ⁴³	19	-	8	27
Αλλαγές στις εκτιμήσεις των μελλοντικών ασφαλίσεων ⁴⁴	238	48	-173	113
Αλλαγές στις εκτιμήσεις των τωρινών ασφαλίσεων ⁴⁵	200	-40	-	160

³⁸IFRS 17 *Insurance Contracts* “Illustrative Examples” available at <https://www.ifrs.org/-/media/feature/standards/...examples/.../example-20b.xhtml?>

³⁹ Estimates of the present value of future cash flows

⁴⁰ Risk adjustment for non-financial risk

⁴¹ Contractual service margin

⁴² Insurance contract liability

⁴³ Insurance finance expenses

⁴⁴ Changes related to future service

⁴⁵ Changes related to current service

Ταμειακές εκροές ⁴⁶	-400	-	-	-400
Υπόλοιπο τέλους	429	88	-	517

Αυτό που γίνεται κατανοητό από τα παραπάνω είναι ότι σύμφωνα με το ΔΠΧΑ 17 κάθε παράγοντας που συνθέτει την αποτίμηση ενός ασφαλιστηρίου συμβολαίου θα πρέπει να αξιολογείται μεμονωμένα και να περιλαμβάνει εκτιμήσεις που αφορούν τόσο την παρούσα όσο και μελλοντική έκβαση του συνδυαστικά με τα ενδεχόμενα χρηματοοικονομικά έσοδα και έξοδα που δημιουργούνται από τα προγράμματα επενδύσεων τα οποία πραγματοποιεί προκειμένου να εξοικονομήσει τα κεφάλαια για τις αποζημιώσεις των ασφαλιστήριων συμβολαίων.

Αντίστοιχα, η απεικόνιση των εσόδων ή εξόδων που προκύπτουν μέσα στη χρήση και απεικονίζονται στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων περιλαμβάνει δεδουλευμένα μεγέθη τόσο από πλευράς εκτέλεσης των όρων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων όσο και από τα χρηματοοικονομικά έσοδα και έξοδα των επενδύσεων, ενώ έχει την εξής δομή:

Έσοδα από ασφαλιστήρια συμβόλαια ⁴⁷	140
Έξοδα από ασφαλιστήρια συμβόλαια ⁴⁸	-413
Αποτέλεσμα από ασφαλιστήρια συμβόλαια⁴⁹	-273
Έσοδα από επενδύσεις για κάλυψη ασφαλιστικών συμβολαίων ⁵⁰	-
Χρηματοοικονομικά έξοδα ⁵¹	-27
Χρηματοοικονομικό αποτέλεσμα⁵²	-27
Ζημιά	-300

⁴⁶ Cash outflows

⁴⁷ Insurance revenue

⁴⁸ Insurance service expenses

⁴⁹ Insurance service result

⁵⁰ Investment income

⁵¹ Insurance finance expenses

⁵² Finance result

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Η νομοθέτηση και εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ιστορικά, ήρθε να καλύψει την ανάγκη που δημιουργήθηκε σταδιακά για την ορθή απεικόνιση των οικονομικών συναλλαγών στα σύγχρονα δεδομένα, λαμβανομένου υπόψη ότι η παγκοσμιοποίηση οδήγησε σε μια πληθώρα νέων συναλλαγών πολύπλοκου περιεχομένου και πολλών αντισυμβαλλομένων μερών και μάλιστα εκτός συνόρων. Ταυτόχρονα, η πορεία της παγκόσμιας οικονομίας μέχρι σήμερα και η εξέλιξη των τεχνολογικών επιτευγμάτων δημιούργησε μια πληθώρα νέων συναλλαγών από πλευράς επιχειρηματικής επιλογής όπως νέα χρηματοοικονομικά μέσα για επενδύσεις και εναλλακτικούς τρόπους χρηματοδότησης και βελτίωσης της ρευστότητας, διευρύνοντας και εμπλουτίζοντας το πλαίσιο στο οποίο λειτουργούν πολλοί κλάδοι της οικονομίας όπως ο τραπεζικός και ο ασφαλιστικός.

Αυτό που παρατηρήθηκε στην πράξη ήταν η αδυναμία των προγενέστερων διατάξεων της λογιστικής να ακολουθήσουν αυτή την πολυπλοκότητα των συναλλαγών ώστε να τις απεικονίζουν σε πραγματικά και σύγχρονα δεδομένα, με αποτέλεσμα η παροχή πληροφόρησης να είναι ιδιαίτερα φτωχή και ελλιπής με ό,τι αυτό συνεπάγεται στη λήψη αποφάσεων.

Σε αυτά τα πλαίσια, η θέσπιση και εφαρμογή των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων ήταν μονόδρομος, ενώ ακριβώς στην ίδια λογική μονόδρομος είναι και η συνεχή βελτίωση, εμπλουτισμός και αναβάθμιση των διατάξεων αυτών, με κάποιες φορές να απαιτείται και πλήρη αντικατάσταση ή κατάργηση κάποιων προτύπων προς θέσπιση νέων, πάντα με στόχο την αποτελεσματικότερη, πιο σαφής και εύλογη απεικόνιση των συναλλαγών στις λογιστικές καταστάσεις. Επομένως, οι αλλαγές που θα επέλθουν στις διατάξεις των Διεθνών Λογιστικών Προτύπων θα είναι συνεχείς και θα εκσυγχρονίζονται όποτε οι ανάγκες για πιο σύνθετη πληροφόρηση το απαιτούν.

Ειδικά οι τελευταίες μεταβολές και εξελίξεις που επήλθαν στα Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς 9,15,16 και 17 είναι ενδεικτικό παράδειγμα της άνω λογικής. Τα συγκεκριμένα ΔΠΧΑ απευθύνονται σε συναλλαγές που συμβαίνουν σε καθημερινό επίπεδο στο σύνολο των επιχειρήσεων και επηρεάζουν μια πληθώρα οικονομικών κλάδων, ενώ έχουν άμεση επίπτωση τόσο στα αποτελέσματα χρήσης που δημοσιεύουν όσο και στις αξίες των περιουσιακών στοιχείων και υποχρεώσεων του Ισολογισμού που αποτιμούν, πάντα με στόχο την παροχή ποιοτικής και πραγματικής πληροφόρησης για λήψη αποφάσεων και με πνεύμα συνεχούς εκσυγχρονισμού των διατάξεων. Όσο πιο περίπλοκες και δύσκολες είναι οι συναλλαγές που πραγματοποιούνται τόσο πιο λεπτομερείς και περιεκτικές οι διατάξεις του λογιστικού χειρισμού που τις αφορούν, προσφέροντας εύλογο χρόνο στις οικονομικές μονάδες για κατανόηση των νέων διατάξεων μέχρι την πρώτη εφαρμογή.

Σε αυτή τη λογική, από τις πιο σημαντικές διαφορές στη λογιστική αποτίμηση έφερε το ΔΠΧΑ 15 «Έσοδα από συμβάσεις» που απευθύνεται στο σύνολο των επιχειρήσεων, καθώς ορίζει νέο τρόπο αντιμετώπισης και καταγραφής των εσόδων

αυτών από τις εμπορικές συμβάσεις και συναλλαγές. Οι νέες διατάξεις ορίζουν ότι θα πρέπει να αξιολογείται και να αναζητείται λογιστικά η ουσία της εκάστοτε συναλλαγής για την απεικόνιση του εσόδου ώστε να γίνεται αντιληπτό τότε πραγματικά ολοκληρώνεται η συναλλαγή και καταγράφεται στα λογιστικά βιβλία. Μάλιστα, οι νέες διατάξεις ορίζουν μια συγκεκριμένη μεθοδολογία σε διακριτά στάδια που θα πρέπει να εφαρμόζεται κατά την εξέλιξη της δημιουργίας εσόδου, ώστε αφενός αυτό χρονικά να απεικονίζεται τμηματικά εφόσον ολοκληρωθεί και έχουν εισρεύσει όλα τα οφέλη στην επιχείρηση και αφετέρου να αναγνωρίζονται διακριτά είδη εσόδων ανάλογα με τη δομή της σύμβασης.

Ένα παράδειγμα για να γίνουν κατανοητά τα άρθρα του ΔΠΧΑ 15 είναι η περίπτωση που αγοράζεται ένα καταναλωτικό αγαθό τύπου ηλεκτρική συσκευή από μια επιχείρηση του είδους και ο πελάτης επιλέγει να την εξόφληση με δόσεις στην πιστωτική του κάρτα. Αυτό λογιστικά συνεπάγεται ότι θα πρέπει να αναγνωριστεί διακριτά το έσοδο από την πώληση από το έσοδο από τους τόκους λόγω πίστωσης και χρονικά μόλις αυτά ολοκληρωθούν σταδιακά και ξεχωριστά το καθένα.

Όπως γίνεται αντιληπτό, οι νέες διατάξεις του ΔΠΧΑ 15 λύνουν πολλά προβλήματα που υπάρχουν στις καθημερινές συναλλαγές καθώς πολλές από αυτές περιλαμβάνουν σύνθετες συμφωνίες, διαφορετικούς τρόπους πληρωμής και χρονικά όρια πίστωσης. Οι καταργούμενες διατάξεις του ΔΛΠ 18 εμφάνιζαν ιδιαίτερη αδυναμία να αντιμετωπίσουν λογιστικά τέτοιες σύγχρονες συναλλαγές, καθώς όριζαν ως απλό προαπαιτούμενο η συναλλαγή να είναι πραγματική, να αποτιμάται με ευκρίνεια και να απεικονίζεται λογιστικά στα βιβλία της εταιρίας μόλις εισρεύσουν τα οφέλη αυτής στην επιχείρηση, χωρίς όμως να παρουσιάζει συγκεκριμένη λογιστική μεθοδολογία όπως το ΔΠΧΑ 15. Αν αναλογιστεί κανείς επιπροσθέτως, ότι η αναγνώριση των εσόδων καθορίζει το κύκλο εργασιών που θα εμφανίσει μια οικονομική μονάδα στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων της, γίνεται κατανοητό πως από 1/1/2018 οι επιχειρήσεις θα διαθέτουν ένα σημαντικό λογιστικό εργαλείο να απεικονίζουν την ουσία και την πραγματικότητα των συναλλαγών που ορίζουν ως έσοδα από πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών.

Στην ίδια ακριβώς φιλοσοφία με στόχο την επιτακτική ανάγκη ανανέωσης των διατάξεων, εντάσσεται και η θέσπιση του ΔΠΧΑ 16 «Μισθώσεις» ως απόρροια της εξαιρετικά συνηθισμένης χρήσης της χρηματοδοτικής μίσθωσης περιουσιακών στοιχείων που επιλέγουν οι επιχειρήσεις τη σημερινή εποχή. Αυτό που παρατηρήθηκε έντονα στην πράξη τα τελευταία χρόνια κυρίως είναι η πρακτική που ακολουθούν πολλές οικονομικές μονάδες να μισθώνουν διάφορα πάγια με δικαίωμα οριστικής απόκτησής τους εφόσον το επιθυμούν, ως μια μέθοδο έμμεσου δανεισμού και χρηματοδότησης των εμπορικών της πράξεων και μάλιστα χωρίς να απαιτείται δάνειο κεφαλαίου. Αυτή η λύση διαδόθηκε γρήγορα στο σύνολο των επιχειρήσεων καθώς διαπίστωσαν την ευκολία ανανέωσης των περιουσιακών τους στοιχείων και μάλιστα με χαμηλότερο κόστος επένδυσης και σε τακτά χρονικά διαστήματα, από την επιλογή να το αγοράσουν οι ίδιες κάποια στιγμή.

Επομένως, η χρήση της λειτουργικής μίσθωσης έπαψε να εφαρμόζεται στην πράξη γεγονός που οδήγησε στην εφαρμογή των νέων διατάξεων του ΔΠΧΑ 16 από 1/1/2019 ως αντίβαρο στις συναλλαγές όπως διαμορφώνονται τώρα στο σύγχρονο επιχειρείν. Αυτό συνεπάγεται ότι η πληροφόρηση που αφορά τις μισθώσεις

αποτυπώνει την πραγματικότητα των επιχειρήσεων, απεικονίζοντας νέα περιουσιακά στοιχεία στο ενεργητικό τους και βελτιώνοντας τη δανειοληπτική τους ικανότητα καθώς διαθέτουν περισσότερα πάγια για υποθήκη. Ακόμη, τα αποτελέσματα παύουν να επιβαρύνονται από το υψηλό κόστος των ενοικίων, καθώς εμφανίζουν μόνο τις αποσβέσεις και το χρηματοοικονομικό κόστος που δημιουργείται μέσω της χρηματοδοτικής μίσθωσης.

Αυτό που θα πρέπει να γίνει αντιληπτό είναι ότι τα ΔΠΧΑ 15 και 16 υιοθετήθηκαν ως απόρροια του σύγχρονου επιχειρείν, ακολουθώντας πλήρως τις επιταγές των οικονομικών συναλλαγών της σημερινής εποχής, δίνοντας την ευκαιρία στη λογιστική επιστήμη να προσφέρει την ποιοτική πληροφόρηση που οφείλει και μάλιστα σε εύλογες και σύγχρονες αξίες. Για το λόγο αυτό, έχουν άμεση εφαρμογή τα επόμενα χρόνια στο σύνολο των εταιριών.

Από την άλλη πλευρά, η θέσπιση των ΔΠΧΑ 9 και 17 ακολούθησε άλλους κανόνες και ανάγκες, που αφορούσαν κυρίως το λογιστικό χειρισμό πιο εξειδικευμένων συναλλαγών όπως αυτές εξελίχθηκαν και τελικά διαμορφώθηκαν κατά την έκβαση της οικονομικής ύφεσης κι μάλιστα σε παγκόσμιο επίπεδο. Οι νέες διατάξεις των συγκεκριμένων προτύπων απαιτούν πλήρη κατανόηση των νέων λογιστικών μοντέλων και εννοιών, αποτελεσματική υιοθέτηση αναλογιστικών μοντέλων για ορθή αποτύπωση των οικονομικών μεγεθών και σίγουρα ένα εκσυγχρονισμό στις υλικοτεχνικές δομές των εταιριών, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει και σε αύξηση του κόστους που καλούνται να καλύψουν οι εταιρίες προκειμένου να είναι σε θέση να εφαρμόσουν τις νέες διατάξεις.

Πιο συγκεκριμένα, η εφαρμογή του ΔΠΧΑ 9 με την αντίστοιχη κατάργηση του ΔΛΠ 39 κρίθηκε αναγκαία καθώς διαπιστώθηκε στην οικονομική ύφεση πως ενώ υπήρχαν οι συνθήκες που έδειχναν τεκμηριωμένα την απαξίωση κάποιων επενδύσεων του ενεργητικού, δεν επιτρεπόταν η αναγνώριση λογιστικά αυτής της απαξίωσης παρά μόνο εφόσον γινόταν οριστική και τεκμηριωμένη. Εκτός από το γεγονός ότι ο Ισολογισμός των εταιριών που επένδυαν σε χρηματοοικονομικά μέσα δεν τα εμφάνιζε στις ορθές τους αξίες γιατί η αναμενόμενη και γνωστή ζημία απομείωσης δεν είχε οριστικοποιηθεί, ταυτόχρονα όταν αυτή πραγματικά δημιουργούνταν οδηγούσε σε μια κάθετη μείωση των αποτελεσμάτων χρήσης στην Κατάσταση Συνολικών Εσόδων και μάλιστα μεμονωμένα σε ένα έτος, γεγονός καταρράκωνε τις εταιρίες από πλευράς απόδοσης.

Αυτό λοιπόν που οδήγησε στην ανανέωση των διατάξεων που αφορούν την επιμέτρηση και απεικόνιση των χρηματοοικονομικών μέσων είναι η λογιστική ανάγκη να απεικονιστεί η κατάσταση αυτή ως εξελίσσεται όταν οι συνθήκες καταδεικνύουν μια άμεση και αναμενόμενη μείωση στην αξία τους. Συνεπώς, το νέο πρότυπο έδωσε τη λύση του σχηματισμού προβλέψεων για απαξίωση, ορίζοντας δικλίδες για να μη γίνει καταστρατήγηση και προσφέροντας κυρίως τη δυνατότητα στις επιχειρήσεις αυτές να διαχέουν το κίνδυνο απομείωσης στα διάφορα χρόνια όταν μια επένδυση σε ένα χρηματοοικονομικό μέσο επιφέρει αρνητικά αποτελέσματα. Με τον τρόπο αυτό, η λογιστική ικανοποιεί το σκοπό της και προσφέρει έγκαιρη και ουσιαστική πληροφόρηση για επενδύσεις που εξελίσσονται αρνητικά χωρίς να εμφανίζει έντονες διακυμάνσεις στα αποτελέσματα χρήσης, όπως συνέβη με το κούρεμα ομολόγων μέσω του PSI.

Αυτό που θα πρέπει να επισημανθεί σε αυτό το σημείο είναι η ανάγκη για σωστή εκτίμηση και αξιολόγηση των παραγόντων που καταδεικνύουν μια ενδεχόμενη απαξίωση, ώστε να μη σχηματίζονται υπέρογκες προβλέψεις και γίνει καταστρατήγηση του μέτρου. Το γεγονός δηλαδή ότι το ΔΠΧΑ 9 παρουσιάζει ένα νέο τρόπο αποτίμησης των χρηματοοικονομικών μέσων και μάλιστα σε τρία στάδια βασιζόμενο σε υποκειμενικές εκτιμήσεις αντικειμενικών ενδείξεων δεν συνεπάγεται σε καμία περίπτωση την εξαντλητική εφαρμογή του μέτρου με στόχο να απαλειφτεί η ζημία απομείωση με τη διαδικασία των προβλέψεων.

Σε αυτό το πνεύμα κινούνται και οι νέες διατάξεις για το ΔΠΧΑ 17 «Ασφαλιστήρια Συμβόλαια» προσφέροντας ένα εναλλακτικό τρόπο υπολογισμού του αποτελέσματος από τη σύναψη ασφαλιστηρίων συμβολαίων σταδιακά στα διάφορα χρόνια και καθώς αυτά εξελίσσονται σε πραγματικές συνθήκες. Αποτελεί ένα εξαιρετικά ολοκληρωμένο πρότυπο που λογιστικοποιεί με ενιαίο τρόπο ένα ασφαλιστήριο συμβόλαιο οποιασδήποτε κατηγορίας υιοθετώντας νέες αναλογιστικές πρακτικές με σκοπό οι ασφαλιστικές εταιρίες να απεικονίζουν την αξία των συμβολαίων που έχουν συνάψει σε εύλογα και πραγματικά δεδομένα, με τη δυνατότητα να αναγνωρίζονται λογιστικά και έσοδα από τη μη πραγματοποίηση του κινδύνου που ασφαλίζουν.

Βέβαια, θα πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι ειδικά το ΔΠΧΑ 17 για την εφαρμογή του απαιτεί την υιοθέτηση νέων τεχνικών μοντέλων αναλογιστικής μελέτης ώστε να υπολογίζουν σωστά τις μελλοντικές οικονομικές αξίες και εκτιμήσεις κινδύνων των ασφαλιστηρίων συμβολαίων γεγονός που συνεπάγεται υψηλό κόστος υλικοτεχνικών δομών και εξειδικευμένο προσωπικό. Αυτός είναι και ο βασικός λόγος που η ομαλή μετάβαση του γίνεται μέχρι την οριστική εφαρμογή του από 1/1/2021.

Το βασικό συμπέρασμα που εξάγεται από το σύνολο των αλλαγών στα εν λόγω ΔΠΧΑ είναι η ανάγκη για σύγχρονη και έγκυρη λογιστική πληροφόρηση και μάλιστα με άμεση ισχύ που ήθελαν οι Διοικήσεις με σκοπό την ορθολογική και αποτελεσματική λήψη αποφάσεων. Η αναθεώρηση των διατάξεων των ΔΠΧΑ είναι συνεχής και εναρμονίζεται με τη σύνθεση των οικονομικών συναλλαγών όπως εξελίσσονται διαχρονικά, με σκοπό οι λογιστικές καταστάσεις να είναι αληθείς και σύμφωνα με τις σημερινές ανάγκες του σύγχρονου επιχειρείν.

Ταυτόχρονα, η τεχνολογική εξέλιξη προσφέρει μια πληθώρα νέων εργαλείων που επιτρέπουν την πιο έγκυρη μαθηματικά εκτίμηση των μεγεθών ειδικά όσον αφορά τη μελλοντική έκβαση των αξιών ή την πρόβλεψη πιθανών ζημιών. Σε κάθε περίπτωση, η λογιστική απεικόνιση θα πρέπει να γίνεται στα πλαίσια της αυτοτέλειας και του δεδουλευμένου και η εκτίμηση των μεγεθών τόσο σε επίπεδο εσόδων όσο και ζημιών να είναι ρεαλιστική και βασιζόμενη στα πραγματικά περιστατικά και περιστάσεις, ώστε να εκμηδενιστεί η πιθανότητα πλάνης και σφάλματος ειδικά όσον αφορά την λήψη αποφάσεων από επιχειρηματικής πλευράς.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Ελληνική

- Γκίκας Δ., Παπαδάκη Α., Σιουγλέ Γ., Δεμοιράκος Ε., Τζόβας Χ., (2016), «Χρηματοοικονομική Λογιστική, International Financial Reporting Standards», εκδόσεις Ε. Μπένου, Αθήνα
- Γκίκας Δ., (2008), «Χρηματοοικονομική Λογιστική», εκδ Γ. Μπένου, Γ έκδοση, σελ 268 (παρόμοιο παράδειγμα)
- Καραμάνης Κ., (2018), “Σημειώσεις χρηματοοικονομικής λογιστικής” τμήματος οργάνωσης και διοίκησης επιχειρήσεων ΟΠΑ, διαθέσιμο στο www.aueb.gr
- Κοντός, Γ., (2010), Λογιστική Τραπεζών και Εταιριών Leasing, εκδόσεις Διπλογραφία, Αθήνα
- Νεγκακης, Χ. Γ., (2015), Διεθνή Πρότυπα Χρηματοοικονομικής Αναφοράς, Θεωρία και Εφαρμογές
- Ντζανάτος, Δ., (2008), Τα Διεθνή Λογιστικά Πρότυπα με Απλά Λόγια και οι Διαφορές τους με τα Ελληνικά, εκδόσεις Καστανιώτη

Ξενη

- Ahmed, A. S., Neel, & Wang, D., (2013), Does Mandatory Adoption of IFRS Improve Accounting Quality? Preliminary Evidence. Contemporary Accounting Research, 30(4): 1344-1372.
- Ahmed, K., Chalmers, K., & Khif, H., (2013), A Meta- Analysis of IFRS Adoption Effects. International Journal of Accounting
- Armstrong, C. S., Barth, M. E., Jagolinzer, A. D., & Riedl, E.J., (2010), Market Reaction to the Adoption of IFRS in Europe. The Accounting Review
- Barth, M. E., Landsman, W. R., Lang, M., & Williams, C., (2012), Are IFRS-Based and US GAAP-Based Accounting Amounts Comparable? Journal of Accounting and Economics
- Barth, M. E., Landsman, W. R., Lang, M. H., (2008), International Accounting Standards and Accounting Quality, Journal of Accounting Research

- Daske, H., (2006), Economic Benefits of Adopting IFRS or US-GAAP- Have the Expected Cost of Equity Capital Really Decreased? Journal of Business Finance & Accounting
- Daske, H., Hail, L., Leuz, C., & Verdi, R., (2008), Mandatory IFRS Reporting around the World: Early Evidence on the Economic Consequences, Journal of Accounting Research
- Iatridis, G., & Rouvolis, S., (2010), The Post-Adoption Effects of the Implementation of International Financial Reporting Standards in Greece, Journal of International Accounting, Auditing & Taxation
- Jeanjean, T., & Stolowy, H., (2008), Do Accounting Standards Matter? An Exploratory Analysis of Earnings Management before and after IFRS Adoption, Journal of Accounting and Public Policy
- Kim, J.-B., & Shi, H., (2012), IFRS Reporting, Firm- Specific Information Flows, and Institutional Environments: International Evidence, Review of Accounting Studies
- Langmead, J. M., & Soroosh, J., (2009), International Financial Reporting Standards: The Road Ahead, CPA Journal
- Leuz, C., Nanda, D., & Wysocki, P. D., (2003), Earnings Management and Investor Protection: An International Comparison. Journal of Financial Economics
- Palepu, Krishna G., & Healy, P. M., (2013), Business Analysis and Valuation: Using Financial Statements, Text and Cases, Cengage Learning, 5th ed.

Αρθρογραφία

- Νίκας Σ, (2012), «Κούρεμα» 197 δις. κατά 53,5%, με όφελος 105,4 δις. Ευρώ», άρθρο στην εφημερίδα Καθημερινή διαθέσιμο στο <http://www.kathimerini.gr/452671/article/epikairothta/politikh/koyrema-197-dis-kata-535-me-ofelos-1054-dis-eyrw>
- Προδρόμου Γ, (2018), «Το νέο Διεθνές Πρότυπο Χρηματοοικονομικής Αναφοράς IFRS 9 'Χρηματοοικονομικά Μέσα», KPMG άρθρο διαθέσιμο στο <https://impossible.works/opinion-works/ifrs9>
- Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων, (2018), «Μεταβατικό καθεστώς ΔΠΧΑ 9», Δελτίο Τύπου διαθέσιμο στο <http://epixeirisi.gr>
- (2017), «7,6 δις. θα κοστίσει στις τράπεζες το νέο λογιστικό πρότυπο IFRS 9», άρθρο στην εφημερίδα Καθημερινή διαθέσιμο στο <http://www.kathimerini.gr/934648/article/oikonomia/epixeirhseis/76-dis-8a-kostisei-stis-trapezes-to-neo-logistiko-protypo-ifrs-9>

- Λευκαδίτης Κ. (2017), «Οι επιπτώσεις των IFRS 9 στις Ευρωπαϊκές Τράπεζες», άρθρο διαθέσιμο στο <https://home.kpmg.com/gr/el/home/insights/2017/01/ifrs9-implications-european-banks.html>
- (2017), «Αλλαγές στις ασφαλιστικές εταιρείες από την υιοθέτηση του ΔΠΧΑ 17», άρθρο στην εφημερίδα Ναυτεμπορική διαθέσιμο στο <https://www.naftemporiki.gr/finance/story/1246465/allages-stis-asfalistik-es-etairies-apo-tin-uiothetisi-tou-dpxa-17>
- (2017), «Η ΕΥ σχολιάζει το νέο λογιστικό πρότυπο ΔΠΧΑ 17- ορόσημο για τις χρηματοοικονομικές αναφορές των ασφαλιστικών εταιρειών», άρθρο διαθέσιμο στο <https://www.ey.com/gr/en/newsroom/news-releases/news-i-ey-sxoliazei-to-neo-logistiko-protipo-dpxa-17-orosimo-gia-tis-xrimatooikonomikes-anafores-twn-asfalistikwn-etairiwn>
- (2018), «Ποιο είναι το «κλειδί» για την επιτυχημένη εφαρμογή του IFRS 17 από τις ασφαλιστικές εταιρείες;», άρθρο δημοσιευμένο στο <https://www.nextdeal.gr/asfalistik-es-eidiseis/idiotiki-asfalisi/100616/poio-einai-kleidi-gia-tin-epityhimeni-efarmogi-toy>
- Kalavacherla P, O'Donovan B, (2018), “Revenue – Are you prepared for IFRS 15?” KPMG, article available at <https://home.kpmg.com/xx/en/home/insights/2014/05/first-impression-revenue-2014.html>
- (2018), «Does IFRS 15 change the pattern of revenue recognition?», BDO, article available at <https://www.bdo.co.uk/en-gb/insights/audit-and-assurance/ifrs-and-international-gaap/does-ifrs-15-change-the-pattern-of-revenue-recognition>
- Ιωσηφάκης Γ, (2017), «ΔΠΧΑ 15 - Έσοδα από Συμβάσεις με Πελάτες», άρθρο στο περιοδικό e-forologia διαθέσιμο στο <https://www.e-forologia.gr/cms/viewContents.aspx?id=207585>
- Καρατσόρη Ε, (2017), «IFRS 15: Έσοδα: η πραγματικότητα μπορεί να σας εκπλήξει», άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece
- Μπούντρος Π, (2017), «Νέο IFRS 15: Η επίδραση στις εταιρίες τροφίμων , ποτών και καταναλωτικών προϊόντων», άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece
- Ντότσιας Σ, (2017), «Μισθώσεις: μια νέα εποχή», άρθρο στο περιοδικό Accountancy Greece
- (2017), «ΔΠΧΑ 16: Νέο Πρότυπο για τη λογιστική των μισθώσεων», Grand Thornton, άρθρο διαθέσιμο στο http://www.grant-thornton.gr/globalassets/1.-member-firms/greece/insights/pdfs/publications/ifrs-16_-grant-thornton.pdf
- IFRS 17 Insurance Contracts “Illustrative Examples” available at <https://www.ifrs.org/-/media/feature/standards/...examples/.../example-20b.xhtml?>

Ιστοσελίδες

- Λογιστικός κόμβος: <https://www.taxheaven.gr>
- Λογιστικός κόμβος: <https://www.e-forologia.gr>
- <https://home.kpmg.com>
- www.bdo.co.uk
- <http://epixeirisi.gr>
- Εφημερίδα Καθημερινή: <http://www.kathimerini.gr>
- <https://home.kpmg.com/gr>
- Εφημερίδα Ναυτεμπορική: <https://www.naftemporiki.gr>
- <https://www.ey.com>
- <https://www.nextdeal.gr>